

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE
ȘI CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

Raport
privind starea
învățământului superior
în România

2015

CUPRINS

Cap. 1. ANALIZA SISTEMULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT SUPERIOR DIN PERSPECTIVA INDICATORILOR DE BAZĂ	3
Cap. 2. REZULTATE ȘI ACȚIUNI RELEVANTE DESFĂȘURATE ÎN ANUL UNIVERSITAR 2014 – 2015.....	31
Cap. 3. PRIORITĂȚILE ÎNVĂȚĂMÂNTULUI SUPERIOR PENTRU 2016.....	52
ANEX	59
LISTA DE ABREVIERI.....	64

Capitolul 1 - ANALIZA SISTEMULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT SUPERIOR DIN PERSPECTIVA INDICATORILOR DE BAZĂ

I. Sistemul național de învățământ superior.....	4
II. Resurse umane.....	6
II.1. Evoluția efectivelor de personal din învățământul superior	6
II.2. Distribuția pe funcții didactice a personalului din învățământul superior	7
II.3. Ponderea personalului didactic de gen feminin	8
II.4. Numărul de studenți ce revine unui cadru didactic.....	9
III. Participarea la educație	10
III.1. Evoluția efectivelor de persoane înscrise în învățământul superior.....	10
III.1.1. Ciclul I – studii universitare de licență	11
III.1.2. Ciclul II – studii universitare de master.	16
III.1.3. Ciclul III - studii universitare de doctorat și alte programe	18
III.2. Durata medie de frecvență a învățământului superior.....	20
III.3. Rata specifică de cuprindere pe vârste	21
III.4. Rata brută de cuprindere	22
IV. Rezultate	23
IV.1. Numărul de absolvenți din învățământul superior.....	23
IV.2. Număr de absolvenți raportat la numărul de studenți din anii terminali	25
IV.3. Rata de absolvire a învățământului superior	25
V. Învățământul superior din România în spațiul european.....	27
V.1. Participarea la învățământul terțiar; ținte europene.....	27
V.2. Participarea României la proiectul EUROSTUDENT	29
V.3. Instituții de învățământ superior românești în clasamentele internaționale	30

I. Sistemul național de învățământ superior

La nivelul anului 2014/2015, sistemul național de învățământ superior cuprindea 101 instituții de învățământ superior. Învățământul de stat reprezintă peste 55% dintre instituțiile de învățământ superior și 70% din totalul facultăților. Procentajul cel mai ridicat al instituțiilor de învățământ superior și al studenților este prezent în municipiul București.

În anul universitar 2014/2015, sistemul național de învățământ superior din România cuprindea **101 instituții de învățământ superior, în cadrul cărora funcționau 583 facultăți.**

Tabel 1. Evoluția sistemului național de învățământ superior

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015
Nr. instituții de învățământ superior (acreditate și autorizate provizoriu) din care	108	108	108	107	103	101
- proprietate publică	56	56	56	55	55	55
- proprietate privată	52	52	52	52	48	46
Nr. facultăți, din care:	624	629	614	596	590	583
- proprietate publică	417	422	410	405	405	403
- proprietate privată	207	207	204	191	185	180

Sursa: Date calculate pe baza Caietelor statistice privind învățământul superior, INS, 2009-2015.

Distribuția teritorială a instituțiilor de învățământ superior asigură un acces deschis la educația de nivel superior.

Distribuția instituțiilor de învățământ superior **pe forme de proprietate** evidențiază următoarele date pentru anul universitar 2014/2015: 56 instituții de învățământ superior de stat și 45 instituții de învățământ superior private, cu 403 facultăți de stat și 180 facultăți private.

Tabel 2. Distribuția teritorială a facultăților și studenților pe macroregiuni, 2014/2015

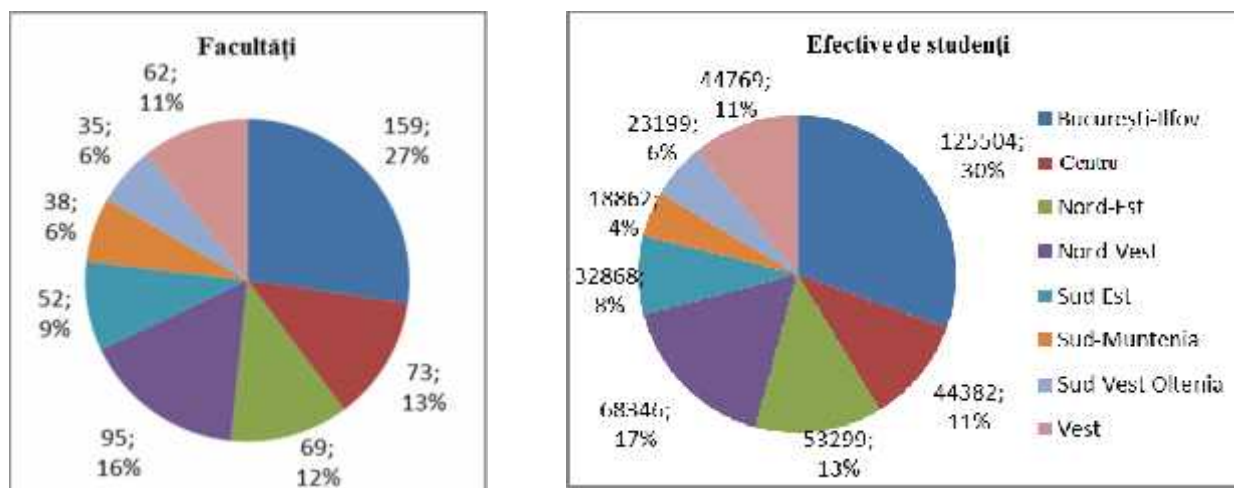
	Număr de facultăți			Număr de studenți		
	Total	Învățământ public	Învățământ privat	Total	Învățământ public	Învățământ privat
Total	583	403	180	411229	345336	65893
Macroregiunea 1	168	122	46	112728	101452	11276
Macroregiunea 2	121	92	29	86167	78540	7627
Macroregiunea 3	197	117	80	144366	107469	36897
Macroregiunea 4	97	72	25	67968	57875	10093

Sursa: Date calculate pe baza Caietelor statistice privind învățământul superior, INS, 2015.

Sistemul național de învățământ superior acoperă 38 de județe și municipiul București. Învățământul public de licență este organizat în instituții din 46 municipii și orașe, iar învățământul privat în 33 municipii și orașe și o localitate din mediul rural.

Procentajul cel mai ridicat al instituțiilor de învățământ superior și al studenților este prezent în **municipiul București**, care cuprinde un sfert dintre studenții înscriși în învățământul superior public și peste jumătate dintre studenții din învățământul privat.

Fig. 1. Distribuția facultăților și a studenților pe regiuni de dezvoltare, 2014/2015

II. Resurse umane

II.1. Evoluția efectivelor de personal din învățământul superior

Efectivele de personal din învățământul superior au scăzut în mod constant până la nivelul anului universitar 2012/2013. În ultimii doi ani universitari, numărul total al angajaților din învățământul superior a înregistrat ușoare creșteri, pe fondul deschiderii, după o lungă perioadă, a oportunităților de angajare la acest nivel de învățământ. Personalul didactic academic cuprinde peste 55% dintre angajații din învățământul superior românesc.

Anul universitar 2014/2015 este caracterizat de o **scădere a efectivelor de angajați** (cu 530 persoane), comparativ cu anul anterior. Scăderea a fost înregistrată la toate categoriile de personal (în procente mai mari în cazul personalului administrativ), exceptând personalul didactic auxiliar care a continuat tendința de creștere.

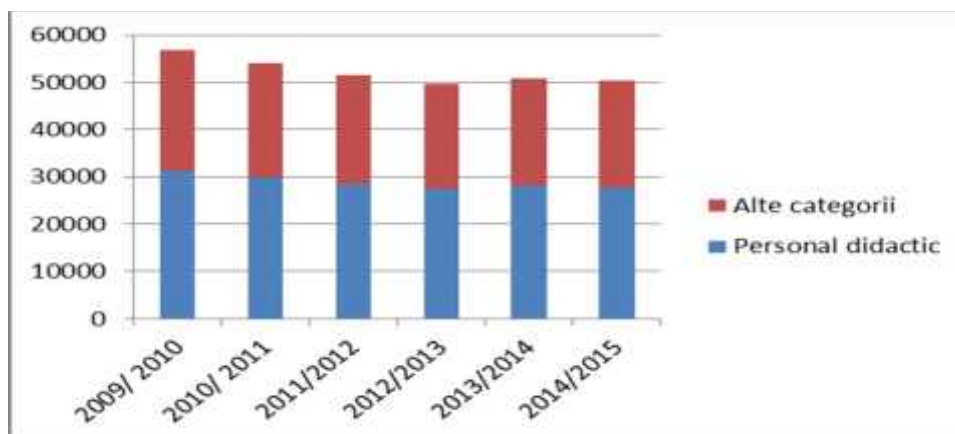
Ponderea personalului didactic academic are valori de **peste 55%** în totalul angajaților din învățământul superior, scăzând ușor (cu 0,3 puncte procentuale) față de anul anterior.

Tabel 3. Structura personalului din învățământul superior

	Total personal	Personal didactic	Personal didactic auxiliar	Personal administrativ	Personal întreținere și operațional	% personal didactic
	Număr de persoane					
2014/2015	50272	27772	9986	5445	7069	55,24
2013/2014	50807	28211	9626	5705	7265	55,53
2012/2013	49706	27555	9541	5432	7178	55,44
2011/2012	51419	28365	9643	5532	7879	55,16
2010/ 2011	54003	29746	9622	5560	9075	55,08
2009/ 2010	56887	31103	10004	6074	9706	54,68
	Diferența procentual dintre ultimii doi ani (2014/2015 față de 2013/2014)					
	-1,1%	-1,6%	3,7%	-4,6%	-2,7%	-0,29

Sursa: Date calculate pe baza Caietelor statistice privind învățământul superior, INS, 2009-2015.

Fig. 2. Evoluția numărului de cadre didactice din învățământul superior din România

II.2. Distribuția pe funcții didactice a personalului din învățământul superior

În anul universitar 2014/2015, activitatea didactică din învățământul superior a fost asigurată de 27,8 mii cadre didactice. Structura pe funcții didactice a personalului angajat în instituțiile de învățământ superior este una echilibrată.

Structura corpului profesoral academic pe funcții didactice este relevantă deoarece indică evoluția în carieră a resurselor umane angajate în sistemul de învățământ superior, cât și intrările în sistem.

Analiza acestui indicator prezintă interes deoarece datele pot fi interpretate ca o măsură a evoluției calității resurselor umane aflate în sistem, precum și a capacității sistemului de a atrage tineri interesați de activitatea în mediul universitar.

La nivelul anului universitar 2014/2015, activitatea didactică din învățământul universitar a fost asigurată de **27.772 cadre didactice**, dintre care aproape **3.000 cu funcții de conducere**.

Tabel 4. Evoluția numărului cadrelor didactice pe funcții didactice*

	Preparator	Asistent universitar	Lector/ ef de lucrări	Conferențiar	Profesor	Profesor asociat	Total
2014-2015							27.772
2013/2014	705	6671	10111	5988	4425	190	28090
2012/2013	1025	7109	9517	5475	4209	105	27440
2011/2012	1315	7588	9223	5319	4571	232	28248
2010/2011	1914	7496	8455	5461	5312	1084	29722
2009/2010	2085	7760	8773	5609	5767	1109	31103

Sursa: Date calculate pe baza Caietelor statistice privind învățământul superior, INS, 2009-2015.

* Începând cu anul universitar 2014/2015 nu mai sunt accesibile date detaliate privind distribuția personalului din învățământul superior pe funcții didactice.

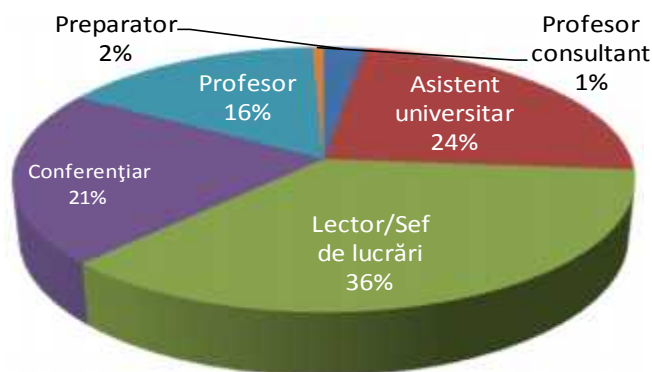

Fig. 3. Structura personalului didactic pe funcții didactice 2013-2014

În comparație cu anul universitar anterior, se remarcă creșteri la nivelul numărului de lectori (cu 594 persoane), conferențieri universitari (cu 513 persoane) și profesori universitari (cu 216 persoane), în timp ce numărul asistenților universitari a scăzut semnificativ (cu 438 persoane) ceea ce arată un interes din ce în ce mai scăzut al tinerilor față de cariera didactică în mediul universitar. S-a redus, de asemenea, numărul preparatorilor universitari, această funcție fiind, de altfel, eliminată prin

prevederile Legii educației naționale. Dinamica personalului universitar urmează calea tradițională, a progresului ierarhic bazat pe vechimea în funcție.

II.3. Ponderea personalului didactic de gen feminin

În proporții aproximativ egale, femeile și bărbații ocupă posturi de cadre didactice în învățământul superior. Diferențe semnificative pot fi identificate în raport cu domeniile de studii și cu funcțiile didactice.

În anul universitar 2014/2015, **ponderea personalului didactic feminin** din totalul cadrelor didactice din învățământul superior de la nivel național a fost de **49,4% (13,7 mii persoane)**. Valoarea indicatorului a crescut ușor de la un an universitar la altul.

La nivel general, personalul didactic universitar este relativ echilibrat în ceea ce privește distribuția pe genuri. Având în vedere structura demografică a populației, se poate totuși vorbi despre faptul că femeile sunt, încă, mai puțin reprezentate, din punct de vedere statistic, în învățământul superior.

Tabel 5. Ponderea personalului didactic feminin în învățământul superior

% personal didactic	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Feminin	45,9	46,8	48,7	48,5	48,6	49,4
Masculin	54,1	53,2	51,3	51,5	51,4	50,6

Sursa: Date calculate pe baza Caietelor statistice privind învățământul superior, INS, 2009-2015.

În ceea ce privește distribuția personalului pe funcții didactice, se înregistrează diferențe semnificative în funcție de criteriul de gen: **procentajul persoanelor de gen feminin scade semnificativ odată cu avansarea în funcție**. Astfel, datele prezentate pentru anii universitari 2012/2013 și 2013/2014 evidențiază că ponderea cadrelor didactice de gen feminin este mai ridicată decât cea a cadrelor didactice de gen masculin, la nivelul funcțiilor didactice de nivel inferior (preparator, asistent universitar și lector/șef de lucrări) și mai redusă către niveluri superioare (conferențiar, profesor). Trebuie remarcată creșterea ponderii personalului feminin pentru toate funcțiile didactice, cu excepția funcției de profesor universitar. Pentru anul universitar 2014/2015, datele statistice arată că, din totalul celor 2976 cadre didactice cu funcții de conducere, un procent de 39% (1163 persoane) erau femei.

Tabel 6. Ponderea personalului didactic feminin în învățământul superior, pe funcții didactice

	Preparator	Asistent universitar	Lector/ șef de lucrări	Conferențiar	Profesor	Profesor consultant
2013/2014	60,1%	56,9%	52,8%	46,2%	30,2%	17,9%
2012/2013	57,9%	56,3%	51,8%	45,3%	30,9%	26,6%

Sursa: Date calculate pe baza Caietelor statistice privind învățământul superior, INS, 2014.

Întrucât, în ultimii ani, poziția de asistent a fost asociată de cele mai multe ori celei de doctorand, se poate afirma că una din cauzele acestei creșteri este dată de faptul că un număr mai mare de femei au ales să urmeze programe de studii doctorale. În anul universitar 2014/2015, procentul femeilor înscrise la studii universitare de doctorat a fost de 48,1%.

II.4. Numărul de studenți ce revine unui cadru didactic

În anul universitar 2014/2015, în România existau 14,8 studenți per cadru didactic universitar, reprezentând valoarea cea mai scăzută din ultimul deceniu. Această realitate indică evoluția pozitivă în ceea ce privește alocarea resurselor umane în învățământul superior.

În ultimii ani universitari a scăzut semnificativ numărul de studenți ce revine unui cadru didactic. Valoarea acestui indicator la nivelul anului 2014/2015, a fost cea mai scăzută din ultimul deceniu.

Tabel 7. Numărul de studenți ce revine unui cadru didactic în învățământul superior

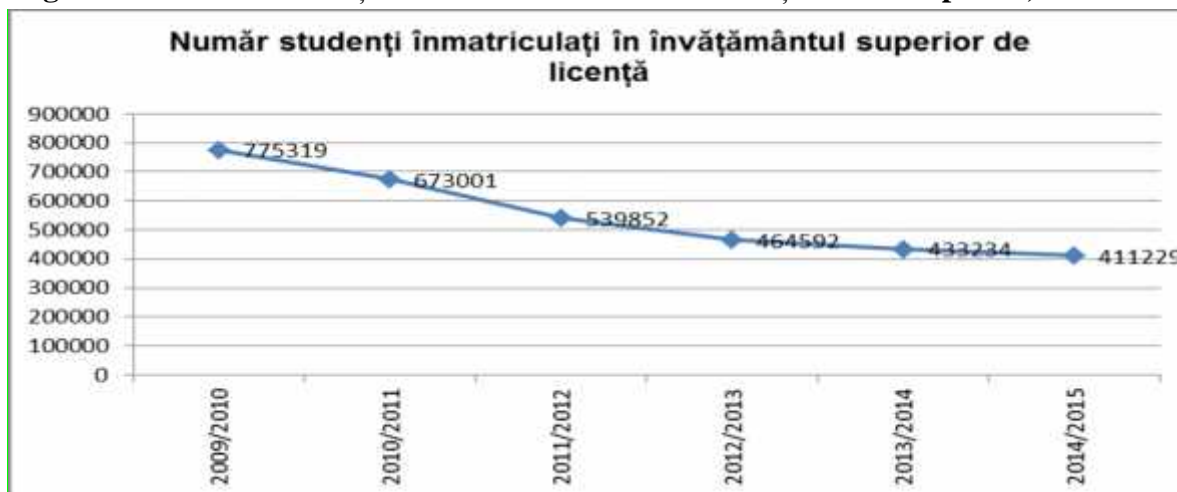
An universitar	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Nr. studenți / cadru didactic	24,9	22,6	19,0	16,9	15,4	14,8

Sursa: Date calculate pe baza Caietelor statistice privind învățământul superior, INS, 2009-2015.

Din perspectiva asigurării calității în învățământul superior, evoluția indicatorului poate fi considerată ca fiind una pozitivă, alocarea resurselor umane din instituțiile de învățământ superior, în funcție de nevoile beneficiarilor direcți (studenții), fiind adecvată.

Din perspectiva scăderii efectivelor de studenți și de cadre didactice, valoarea indicatorului poate semnala o problemă pe termen scurt a sistemului de învățământ superior: subutilizarea resurselor umane angajate, cel puțin pentru anumite funcții didactice.

Fig. 4. Efective de studenți și de cadre didactice din învățământul superior, 2009-2015

III. Participarea la educație

III.1. Evoluția efectivelor de persoane înscrise în învățământul superior

În anul universitar 2014/2015, în sistemul de învățământ superior din România au fost înmatriculate 541,7 mii persoane, dintre care peste trei sferturi erau înscrise în ciclul licență. Peste 85% din totalul persoanelor urmau programe de studiu în învățământul superior de stat.

În anul universitar 2014/2015, în instituțiile de învățământ superior din România erau înmatriculate **541,7 mii persoane**, cu 6,4 puncte procentuale (37,1 mii persoane) mai puțin decât în anul universitar precedent. Dintre acestea, 76% erau înscrise la programe de studii universitare de licență, 20% în programe de studii universitare de masterat, 3% în programe de studii universitare de doctorat, iar aproape 1% în programe de studii postuniversitare (programe postdoctorale, programe de studii aprofundate și academice postuniversitare, programe de studii postuniversitare de specializare).

Scderea numărului de persoane înscrise în învățământul superior înregistrează ponderi comparabile la toate tipurile de programe de studii universitare (licență – 5,1 puncte procentuale; masterat – 6,3 puncte procentuale; doctorat – 6,2% puncte procentuale). În cazul programelor postuniversitare, numărul de cursanți a înregistrat o scădere drastică. O cauză a scăderii ponderii candidaților la alte forme de studii postuniversitare, o poate constitui faptul că ruta educațională prevede continuitatea celor trei cicluri de studii universitare – licență, masterat, doctorat.

Din totalul persoanelor înscrise în învățământul superior, aproape 86% urmează programe de studii în instituții de stat și puțin peste 14% în învățământul privat. Pe forme de proprietate, procentajele studenților din învățământul de licență diferă, acestea fiind de 74,4% în învățământul public, respectiv de 85% în învățământul privat.

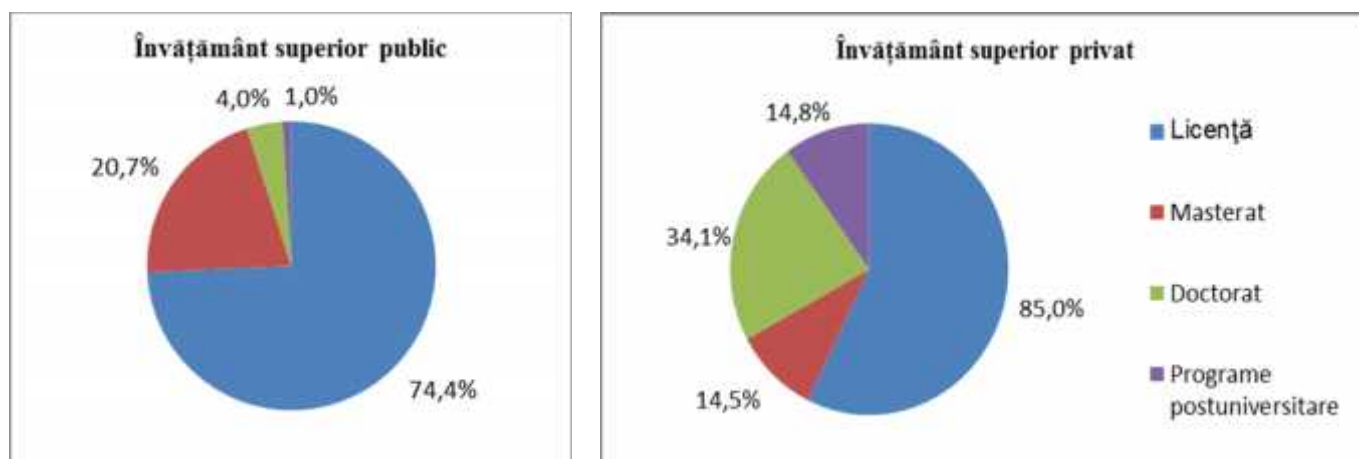
Numeric, reducerea numărului de înmatriculări este din ce în ce mai vizibilă în instituțiile de învățământ superior private, care au coborât în ultimii trei ani mult sub pragul de 100 mii de studenți înmatriculați.

Tabel 8. Numărul persoanelor înscrise în învățământul superior, pe programe de studii

	Total	Programe de studii				Ponderea studenților din licențe
		Licență	Masterat	Doctorat	Programe postuniversitare	
Anul universitar 2014/2015						
Total	541653	411229	107092	18777	4555	75,9%
Public	464149	345336	95860	18513	4440	74,4%
Privat	77504	65893	11232	264	115	85,0%
Anul universitar 2013/2014						
Total	578725	433234	114254	20011	11226	74,9%
Public	485168	353988	101175	19792	10213	73,0%
Privat	93557	79246	13079	219	1013	84,7%
Diferența procentuală anii 2014/2015 și 2013/2014						
Total	-6,4%	-5,1%	-6,3%	-6,2%	-59,4%	1,0%
Public	-4,3%	-2,4%	-5,3%	-6,5%	-56,5%	1,4%
Privat	-17,2%	-16,9%	-14,1%	20,5%	-88,6%	0,3%

Sursa: Date calculate pe baza Caietelor statistice privind învățământul superior, INS, 2015.

Fig. 5. Ponderea persoanelor înscrise în învățământul superior în 2014/2015, pe programe de studii

III.1.1. Ciclul I – studii universitare de licență

Continuând tendința de scădere înregistrată pe întreaga perioadă analizată, la nivelul anului 2014/2015, numărul de studenți înmatriculați în ciclul licențelor a scăzut la aproape jumătate din efectivele anului 2009/2010. Reducerea numărului de înmatriculări este mai evidentă în instituțiile de învățământ superior private.

Numărul de studenți înmatriculați în învățământul superior ciclul licență **continuu tendința descendent** înregistrată în ultimii ani universitari. În anul universitar 2014/2015, învățământul superior din România cuprinde **411.229 studenți**, în scădere cu peste 5 puncte procentuale (22 mii studenți) față de anul anterior.

Scăderea numărului absolut de înmatriculări de la un an la altul este determinată de un complex de factori: ponderi mai reduse de absolvenți de liceu; din ce în ce mai puține persoane aleg să urmeze simultan mai mult de un program de studii universitare (spre deosebire de anii anteriori); populația de vârstă teoretică de școlarizare la acest nivel de studiu (19-23 ani) se află într-o scădere constantă (declinul demografic al României).

Alți factori, care determină scăderea drastică a numărului de studenți, sunt generați de realități care se manifestă la nivelul sistemului național de învățământ: rata crescută de părăsire timpurie a sistemului educațional preuniversitar, rata mai redusă de absolvire a învățământului liceal cu examen de bacalaureat, fenomenul migrației externe a potențialilor studenți. Toți acești factori afectează dimensiunea coortei care ar putea să accedă la nivelul superior de educație.

În condițiile părăsirii timpurii a nivelelor inferioare de educație, a scăderii demografice și a necesității corelării cu cerințele pieței muncii, devine evident faptul că instituțiile de învățământ superior vor fi nevoite să își adapteze strategiile instituționale și planurile de dezvoltare strategică.

- **Efective de studenți, pe forme de proprietate**

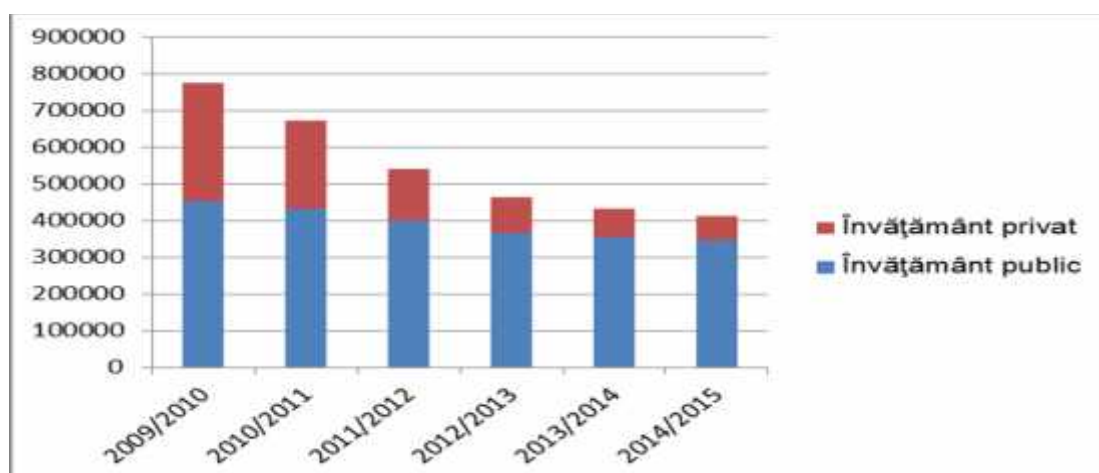
Diminuarea efectivelor de studenți din ciclul licență a înregistrat **intensit și diferite în funcție de forma de proprietate**. Astfel, dacă în anul universitar 2009/2010 procentul studenților din învățământul privat în totalul studenților era de 42%, în anul 2014/2015 acest procent a ajuns la doar 16%.

Tabel 9. Numărul studenților înmatriculați în învățământul superior de licență, pe forme de proprietate

	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015
	Număr studenți					
Total	775319	673001	539852	464592	433234	411229
Public	452982	433063	399464	364916	353988	345336
Privat	322337	239938	140388	99676	79246	65893
	Pondere pe forme de proprietate					
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Public	58,4	64,3	74,0	78,5	81,7	84,0
Privat	41,6	35,7	26,0	21,5	18,3	16,0

Sursa: Date calculate pe baza Caietelor statistice privind învățământul superior, INS, 2009-2015.

Fig. 6. Evoluția efectivelor de studenți înmatriculați în învățământul superior de licență

- **Efective de studenți în funcție de țara de proveniență**

În funcție de țara de proveniență, efectivele de studenți înscriși în învățământul superior de licență, se distribuie astfel: 94,7% din totalul studenților din ciclul I de studii universitare de licență sunt români, iar 5,3% sunt studenți străini. Ponderea studenților străini este în creștere față de anul universitar anterior, în special la nivelul învățământului superior privat.

Tabel 10. Numărul studenților înscriși în învățământul superior de licență, în funcție de țara de origine, pe forme de proprietate

	Număr studenți			Ponderea în funcție de țară	
	Total	Studenți români	Studenți străini	Studenți români	Studenți străini
An universitar 2014/2015					
Total	411229	389545	21684	94,7%	5,3%
Public	345336	326105	19231	94,4%	5,6%
Privat	65893	63440	2453	96,3%	3,7%
An universitar 2013/2014					
Total	433234	412405	20829	95,2%	4,8%
Public	353988	335204	18784	94,7%	5,3%
Privat	79246	77201	2045	97,4%	2,6%

Sursa: Date calculate pe baza Caietelor statistice privind învățământul superior, INS, 2015.

- **Efective de studenți pe domenii de studii**

Distribuția efectivelor de studenți pe domenii de studii este un indicator relevant pentru analiză. Compatibilizarea domeniilor de studii la nivel european a constituit unul din principalele obiective ale procesului Bologna. În scopul flexibilizării accesului la programele de studii, al asigurării mobilității studenților și a forței de muncă calificate în plan național și european, începând cu anul 2014, raportările statistice la nivel european utilizează grupe de specializări, în conformitate cu *ISCED-F 2013 International Standard Classification of Education: Fields of Education detailed*

levels. La această nouă referință s-a aliniat și sistemul de indicatori gestionați de Institutul Național de Statistică din România. În aceste condiții, monitorizarea până la nivelul anului universitar 2013/2014 a vizat distribuția studenților pe principalele profiluri de studii, iar pentru anul 2014/2015 – distribuția pe grupe de specializări.

Analiza distribuției studenților pe profiluri de formare evidențiază anumite **tendențe**: scăderea treptată a ponderii studenților înscriși la profilurile juridic și economic; creșterea constantă a ponderii studenților înscriși la profilurile tehnic, agricol, medical; păstrarea unor ponderi relativ constante în cazul învățământului superior universitar.

Tabel 11. Numărul studenților înscriși în învățământul superior de licență, pe profiluri

	2011/2012		2012/2013		2013/2014	
	Număr	%	Număr	%	Număr	%
Total	539852	100,0%	464592	100%	433234	100%
Tehnic	138462	25,6%	125607	27,0%	119687	27,6
Agricol	14195	2,6%	14325	3,1%	14704	3,4
Economic	114703	21,2%	92653	19,9%	80360	18,5
Juridic	67698	12,5%	48974	10,5%	42595	9,8
Medical	54545	10,1%	55777	12,0%	56666	13,1
Universitar	141596	26,2%	119391	25,7%	111604	25,8
Artistic	8653	1,6%	7865	1,7%	7618	1,8

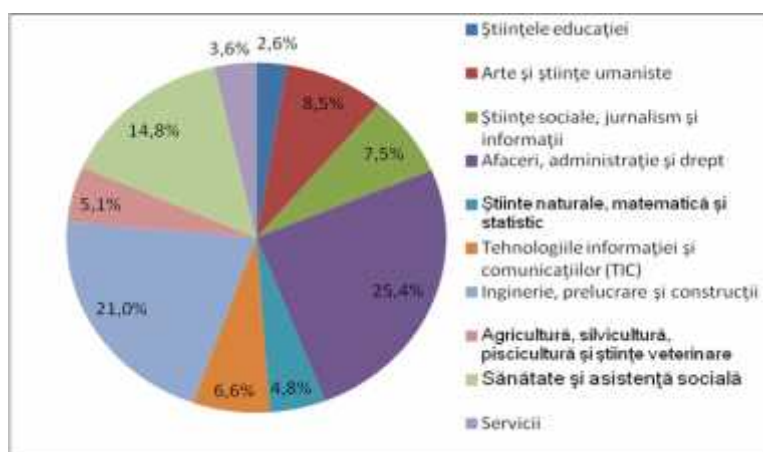
Sursa: Date calculate pe baza Caietelor statistice privind învățământul superior, INS, 2011-2014.

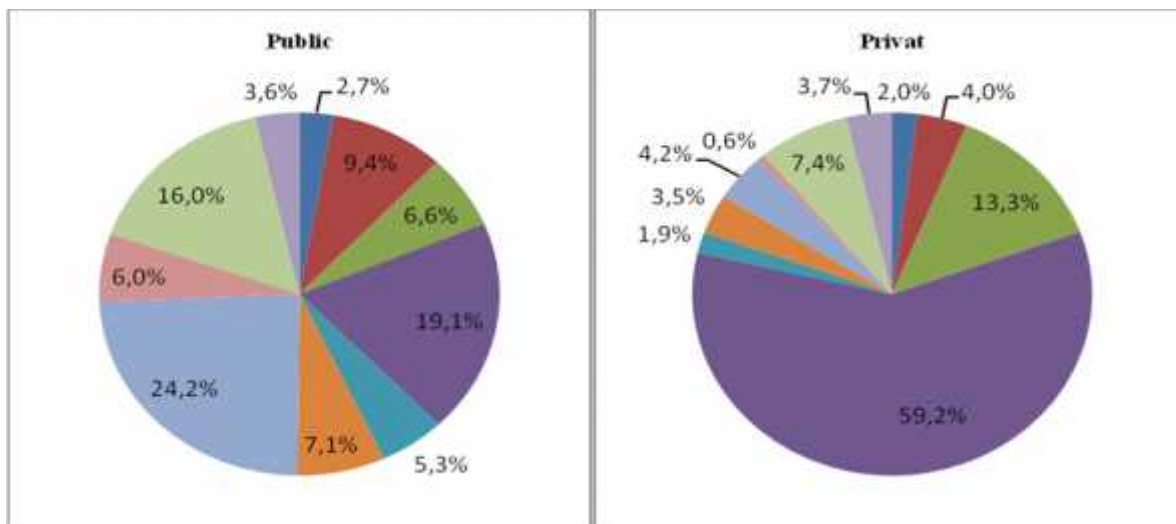
Aceste tendințe sunt determinate de:

- de schimbările ce au intervenit în orientarea facultăților/studenților în acord cu piața muncii (de la profilurile tradiționale la alte profiluri solicitate în prezent de către angajatori);
- reducerile masive de studenți înregistrate în ultimii ani la nivelul învățământului privat (care este încă orientat cu preponderență spre cele două domenii tradiționale: economic și juridic).

La nivelul anului universitar 2014/2015, distribuția studenților pe cele 10 grupe de specializări de bază evidențiază **ponderi mai ridicate la anumite specializări**: peste un sfert dintre studenți (25,4%) urmează programe de licență în cadrul grupei de specializări afaceri, administrație și drept și peste 20% în grupa de specializări inginerie, prelucrare și construcții.

Fig. 7. Distribuția studenților din învățământul superior de licență, pe grupe de specializări, 2014/2015

Pe forme de proprietate, se remarcă faptul că **exist unele domenii preponderente la nivelul învățământului superior privat**. Astfel, aproape 60% dintre studenții din instituțiile de învățământ superior private sunt înscriși la programe din grupa de specializare afaceri, administrație și drept; 13,3% urmează specializări din grupa științe sociale, jurnalism și informații. Unele grupe de specializare sunt foarte slab reprezentate în învățământul privat (științele educației, agricultura, silvicultură, piscicultură și științe veterinare, servicii, științe naturale, matematică și statistică).

Tabel 12. Numărul studenților înscriși în învățământul superior de licență, pe grupe de specializări și pe forme de proprietate, 2014/2015

Grupa de specializări	Total		Învățământ public		Învățământ privat	
	Persoane	Pondere	Persoane	Pondere	Persoane	Pondere
Total	411.229	100,00%	345.336	100,00%	65.893	100,00%
Științele Educației	10.809	2,63%	9.393	2,72%	1.416	2,15%
Arte și științe umaniste	35.079	8,53%	32.319	9,36%	2.760	4,19%
Științe sociale, jurnalism și informații	30.993	7,54%	22.751	6,59%	8.242	12,51%
Afaceri, administrație și drept	104.416	25,39%	65.862	19,07%	38.554	58,51%
Științe naturale, matematică și statistică	19.632	4,77%	18.387	5,32%	1.245	1,89%
Tehnologiile informației și comunicațiilor (TIC)	27.034	6,57%	24.587	7,12%	2.447	3,71%
Inginerie, prelucrare și construcții	86.463	21,03%	83.544	24,19%	2.919	4,43%

Agricultură, silvicultură, piscicultură și științe veterinare	21.134	5,14%	20.717	6,00%	417	0,63%
Sănătate și asistență socială	60.985	14,83%	55.383	16,04%	5.602	8,50%
Servicii	14.684	3,57%	12.393	3,59%	2.291	3,48%

Sursa: Date calculate pe baza Caietelor statistice privind învățământul superior, INS, 2015.

- **Efective de studenți în funcție de durata programelor de studii**

Compararea efectivelor de studenți în raport cu durata programelor de studii evidențiază o distribuție relativ constantă între ultimii doi ani monitorizați. Se înregistrează o scădere cu un punct procentual a studenților cuprinși în programe de licență cu durata de 3-4 ani, în favoarea creșterii procentuale a învățământului de 5-6 ani, diferențele decurgând cu deosebire din evoluția învățământului public. Scăderea cu 23 mii de studenți înscriși în ciclul I de studii universitare de licență cu durata de 3-4 ani nu afectează situația de prioritate a acestor programe în opțiunea studenților.

Tabel 13. Numărul studenților înscriși în învățământul superior de licență, în funcție de durata programului de studii și pe forme de proprietate

	Număr studenți			Ponderea în funcție de durată	
	Total	Program de studii de 3-4 ani	Program de studii de 5-6 ani	Program de studii de 3-4 ani	Program de studii de 5-6 ani
An universitar 2014/2015					
Total	411229	354186	57043	86,1%	13,9%
Public	345336	293656	51680	85,0%	15,0%
Privat	65893	60530	5363	91,9%	8,1%
An universitar 2013/2014					
Total	433234	377136	56098	87,1%	12,9%
Public	353988	303683	50305	85,8%	14,2%
Privat	79246	73453	5793	92,7%	7,3%

Sursa: Date calculate pe baza Caietelor statistice privind învățământul superior, INS, 2015.

III.1.2. Ciclul II – studii universitare de master

În anul universitar 2014/2015, ciclul de studii de tip master a cuprins 107,1 mii studenți, în scădere față de anul anterior. În funcție de numărul de studenți înscriși, există unele specializări supralicitate, iar altele mai puțin căutate de studenți, pentru programul de master.

În anul universitar 2014/2015, se constată o generalizare a programelor de studii universitare de master (Bologna - ciclul II), față de anul universitar precedent, când au mai funcționat programe de studii postuniversitare de master. **Puțin peste 100 mii persoane** au fost înscrise la acest nivel de studii.

Tabel 14. Num rul studenților înscri i în ciclul II – studii universitare de master, pe forme de proprietate

	Num r studenți			Structura în funcție de tip programe	
	Total	Studii univ. de master	Master – studii postuniversitare	Studii univ. de master	Master – studii postuniversitare
An universitar 2014/2015					
Total	107092	107092	-	100%	-
Public	95860	95860	-	100%	-
Privat	11232	11232	-	100%	-
An universitar 2013/2014					
Total	115752	114254	1498	98,7%	1,3%
Public	101696	101175	521	99,5%	0,5%
Privat	14056	13079	977	93,0%	7,0%

Sursa: Date calculate pe baza Caietelor statistice privind învățământul superior, INS, 2015.

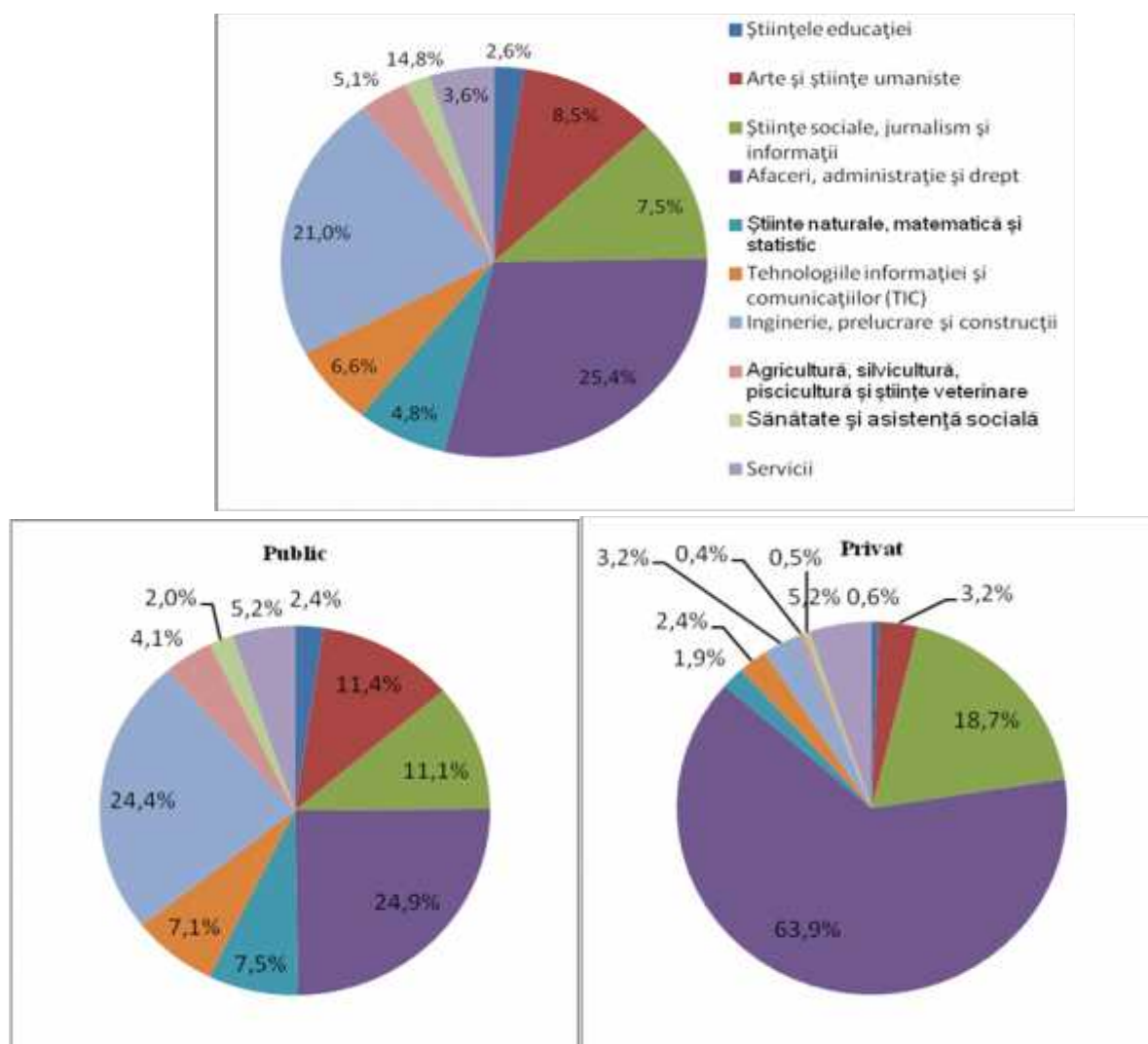
Distribuția studenților din programele de tip masterat pe cele 10 grupe de specializări de bază evidențiază, ca și la licență, **ponderi mai ridicate la unele grupe de specializări** precum: afaceri, administrație și drept (29%); inginerie, prelucrare și construcții (22,2%).

Tabel 15. Num rul studenților înscri i la studii universitare de master, pe grupe de specializări și pe forme de proprietate, 2014/2015

	Num r de studenți			Ponderea pe forme de proprietate		
	Total	Public	Privat	Total	Public	Privat
Total	107092	95860	11232	100,0%	100,0%	100,0%
Științele educației	2422	2351	71	2,3%	2,4%	0,6%
Arte și științe umaniste	11280	10916	364	10,5%	11,4%	3,2%
Științe sociale, jurnalism și informații	13077	10979	2098	11,9%	11,1%	18,7%
Afaceri, administrație și drept	31092	23918	7174	29,0%	24,9%	63,9%
Științe naturale, matematică și statistică	7432	7216	216	6,9%	7,5%	1,9%
Tehnologiile informației și comunicațiilor (TIC)	7067	6798	269	6,6%	7,1%	2,4%
Inginerie, prelucrare și construcții	23741	23381	360	22,2%	24,4%	3,2%
Agricultură, silvicultură, piscicultură și științe veterinare	3967	3927	40	3,7%	4,1%	0,4%
Sănătate și asistență socială	2023	1963	60	1,9%	2,0%	0,5%
Servicii	5291	4711	580	4,9%	5,2%	5,2%

Sursa: Date calculate pe baza Caietelor statistice privind învățământul superior, INS, 2015.

Fig. 8. Distribuția studenților la studii universitare de master, pe grupe de specializări, 2014/2015

Distribuția studenților de la studii universitare de master pe diferite grupe de specializări înregistrează, ca și la ciclul licență, unele tendințe în funcție de forma de proprietate. Astfel, **aproape două treimi dintre studenții masteranzi din facultățile private sunt înscriși la grupa de specializare afaceri, administrație și drept**, comparativ cu aproape un sfert dintre cei din învățământul de stat, aflați la aceeași specializare.

III.1.3. Ciclul III – studii universitare de doctorat și alte programe postuniversitare

La nivelul anului universitar 2014/2015, aproape 19 mii persoane erau înscrise în programe de tip doctorat și aproape 9 mii la alte cursuri postuniversitare.

În anul universitar 2014/2015, se constată o diminuare de peste o mie de persoane înscrise la studii de tip doctorat, în comparație cu anul anterior. **Din totalul de 18.777 persoane, 98,6% erau înscrise la**

doctorat în cadrul instituțiilor de învățământ superior de stat și numai 1,4% în învățământul privat. Scăderea numărului de persoane ce au accesat acest nivel de studii s-a înregistrat în învățământul de stat, concomitent cu o creștere a numărului de doctoranzi din învățământul privat. În ultimul an luat în calcul la analiza statistică, a scăzut semnificativ numărul celor care urmau alte forme de programe postuniversitare (programe postdoctorale, programe de studii aprofundate și academice postuniversitare, programe de studii postuniversitare de specializare).

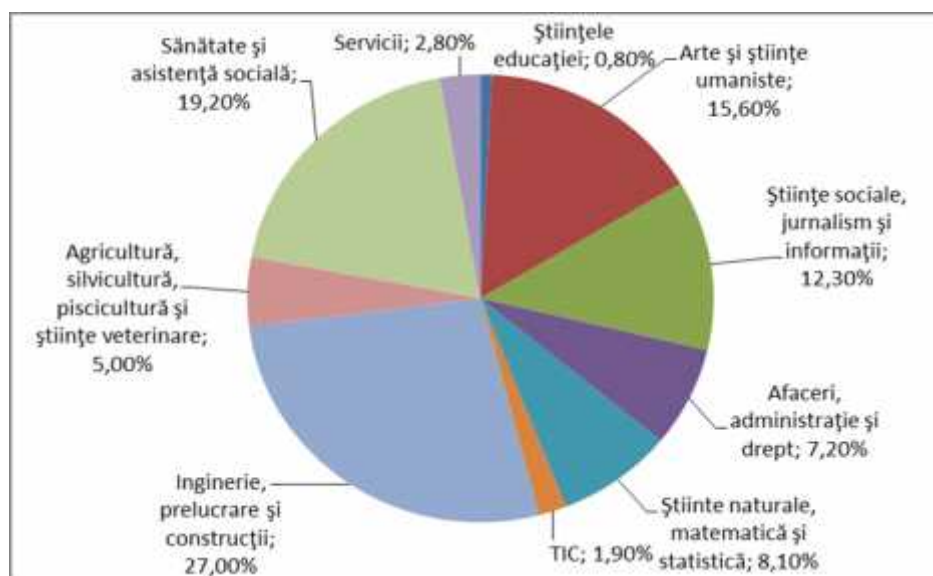
Tabel 16. Numărul cursanților înscriși la studii universitare de doctorat și la alte programe postuniversitare, pe forme de proprietate

	An universitar 2013/2014			An universitar 2014/2015		
	Total	Public	Privat	Total	Public	Privat
Studii universitare de doctorat	19981	19762	219	18777	18513	264
Programe postuniversitare (fără masterat)	9728	9692	36	4555	4440	115

Sursa: Date calculate pe baza Caietelor statistice privind învățământul superior, INS, 2015.

Analiza ponderii doctoranzilor pe grupe de specializări prezintă unele diferențe semnificative față de distribuția studenților de licență și master. Astfel, **procentul cel mai mare de doctoranzi s-a înregistrat la specializarea inginerie, prelucrare și construcții (27%),** cu ponderi importante și la nivelurile licență și master. Alte specializări cu ponderi ridicate de studenți doctoranzi sunt *arte și științe umaniste (15,6%), științe sociale, jurnalism și informații (12,3%).* Specializarea *afaceri, administrație și drept*, deși a fost pe primul loc ca pondere la nivelurile licență și master, înregistrează un procent redus de cursanți înscriși la studii de tip doctorat.

Fig. 9. Distribuția cursanților de la studii doctorale, pe grupe de specializări

III.2. Durata medie de frecventare a învățământului superior

La nivelul anului universitar 2014/2015, durata medie de frecventare a învățământului superior a fost de 1,2 ani.

Durata medie de frecventare a învățământului superior exprimă numărul (mediu) de ani de școlarizare pe care îi frecventează o persoană de vârstă oficială corespunzătoare acestui nivel de învățământ (19-23 ani), presupunând că aceasta va fi înmatriculată într-o universitate. Indicatorul reflectă nivelul general de dezvoltare a sistemului de educație universitară, din perspectiva numărului de ani de studii pe care îi parcurg persoanele de vârstă oficială corespunzătoare.

Datele înregistrate la nivelul anului universitar 2014/2015 confirmă consolidarea unui fenomen observat în anii anteriori: **reducerea accesului la învățământ superior**. Durata medie de frecventare indică faptul că **rata de pierdere timpurie a sistemului de învățământ superior este relativ constant**. Valoarea redusă a acestui indicator, de doar 1,2 ani în medie pentru grupa de vârstă 19-23 de ani, arată faptul că, în medie, o persoană din această grupă de vârstă rămâne înmatriculată într-un program de studii pe o perioadă extrem de redusă de timp, în comparație cu durata teoretică de 5 ani a învățământului superior (licență și master). Chiar dacă înmatriculările multiple afectează valoarea indicatorului, la nivel sistemic se remarcă o problemă recurentă, structurală, privind participarea fluctuantă a studenților la programele de studii universitare.

Tabel 17. Evoluția duratei medii de frecventare a învățământului superior

An universitar	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Total	1,3	1,4	1,2	1,2	1,3	1,2
Feminin	1,5	1,5	1,3	1,4	1,5	1,4
Masculin	1,2	1,2	1,1	1,1	1,2	1,1

Sursa: Date calculate pe baza Caietelor statistice privind învățământul superior, INS, 2009-2015.

Un alt calcul statistic, prezentat în analiza de față, face referire la **durata petrecută de un student înmatriculat în învățământul superior** – calculat ca medie ponderată între numărul de studenți înmatriculați la nivelul unui an de studiu și durata programului de studii (durate de 3 - 6 ani). Valoarea acestui indicator a fost de 3,8 ani de studiu pentru anul universitar 2014/2015.

Tabel 18. Durata medie a programului de studii în învățământul superior, 2014/2015

	Total	Public	Privat
Total	3,78 ani	3,83 ani	3,56 ani
Feminin	3,72 ani	3,76 ani	3,52 ani
Masculin	3,85 ani	3,90 ani	3,60 ani

Sursa: Date calculate pe baza Caietelor statistice privind învățământul superior, INS, 2015.

III.3. Rata specifică de cuprindere pe vârste

La nivelul anului universitar 2014/2015, ratele specifice de cuprindere pe vârste au înregistrat uşoare scăderi, comparativ cu anul anterior.

Rata specifică de cuprindere pe vârste exprimă procentajul studenţilor de o anumită vârstă cuprinşi în sistemul de educaţie, la nivelul învăţământului superior, din totalul populaţiei de aceeaşi vârstă (19-23 ani). Indicatorul reflectă gradul de participare la educaţie a unei anumite cohorte.

Ratele specifice de cuprindere pe vârste indică o participare la învăţământul superior cu **fluctuaţii semnificative în funcţie de grupele de vârstă**. Datorită reducerii semnificative a numărului de studenţi înmatriculaţi, persoanele din anumite grupe de vârste sunt din ce în ce mai puţin prezente în învăţământul superior. Datele indică faptul că cele mai mari rate specifice de cuprindere se înregistrează la vârstele teoretice ale învăţământului superior (19, 20 şi 21 de ani). Ponderea redusă a ratei specifice la nivelul populaţiei de 18 ani evidenţiază, cel mai probabil, tendinţa de amânare a înmatriculării la un program de studii universitare de licenţă imediat după absolvirea liceului – cel mai probabil, din cauza ratelor relativ scăzute de promovare a examenului de bacalaureat, care întârzie cu cel puţin un an accesul la educaţia universitară.

Tabel 19. Evoluţia ratelor specifice de cuprindere pe vârste în învăţământul superior

		2009/20 10	2010/20 11	2011/201 2*	2012/20 13*	2013/201 4	2014/201 5	Modifica re
18 ani	Total	12,6	9,6	8,5	7,5	6,7	5,3	-1,39
	Feminin	15,2	11,6	10,3	9,0	8,0	6,2	-1,78
	Masculin	10,2	7,8	6,9	6,0	5,5	4,4	-1,05
19 ani	Total	31,9	36,9	34,6	31,5	31,6	30,2	-1,45
	Feminin	37,4	43,1	42,1	37,4	37,4	35,6	-1,79
	Masculin	26,6	31,0	27,6	26,1	26,2	24,9	-1,24
20 ani	Total	34,7	31,8	38,6	35,9	34,8	30,6	-4,2
	Feminin	40,1	37,2	45,4	42,3	41,1	35,5	-5,6
	Masculin	29,4	26,6	32,3	29,9	28,9	25,9	-2,98
21 ani	Total	31,2	31,5	34,5	33,1	33,9	29,5	-4,44
	Feminin	35,8	36,3	39,4	38,3	39,9	34,4	-5,47
	Masculin	26,8	26,9	30,0	28,3	28,4	24,7	-3,69
22 ani	Total	20,0	22,8	24,2	22,6	23,4	19,4	-4,03
	Feminin	21,2	24,5	24,7	23,5	24,6	19,6	-4,97
	Masculin	18,9	21,2	23,7	21,9	22,3	19,1	-3,18
23 ani	Total	16,1	12,8	14,1	13,3	12,5	11,3	-1,21
	Feminin	17,0	13,2	13,9	13,1	12,6	11,4	-1,19
	Masculin	15,2	12,3	14,2	13,4	12,4	11,2	-1,23
24 ani	Total	11,9	10,8	9,8	8,7	8,3	5,9	-2,44
	Feminin	12,6	11,1	10,0	8,6	8,2	5,6	-2,62
	Masculin	11,1	10,5	9,6	8,8	8,4	6,1	-2,27
25-29 ani	Total	7,4	5,6	5,3	4,0	3,4	2,5	-0,9
	Feminin	8,0	5,7	5,3	3,8	3,1	2,3	-0,84
	Masculin	6,9	5,4	5,4	4,2	3,7	2,7	-0,96
30-34 ani	Total	2,2	1,6	1,3	0,9	1,0	0,8	-0,19
	Feminin	2,6	1,9	1,3	0,9	1,0	0,8	-0,22
	Masculin	1,8	1,3	1,3	0,9	1,0	0,8	-0,16

Sursa: Date calculate pe baza Caietelor statistice privind învățământul superior, INS, 2009-2015. Datele pentru anii universitari marcați cu * au fost recalculat față de rapoartele anterioare, datorită revizuirilor datelor primare efectuate de INS, în urma Recensământului 2011. Datele pentru anul 2014/2015 au fost raportate la situația demografică a persoanelor după domiciliu la 1 iulie 2014.

III.4. Rata brută de cuprindere

La nivelul anului universitar 2014/2015, mai mult de 30% dintre persoanele cu vârsta de 19-23 ani erau înmatriculate într-o instituție de învățământ superior.

Rata brută de cuprindere reprezintă numărul total al studenților cuprinși în învățământul superior, indiferent de vârstă, ca raport procentual din totalul populației din grupa oficială de vârstă corespunzătoare învățământului superior (19-23 ani). Acest indicator măsoară accesul la învățământ superior.

Începând cu anul universitar 2011/2012, rata brută de participare la învățământul superior a scăzut brusc. În ultimii doi ani universitari, rata brută a înregistrat creșteri, până la **valoarea de 31,1% în 2014/2015**. Valoarea acestui indicator este importantă în contextul în care, potrivit țintei Strategiei Europa 2020 și în conformitate cu Planul Național de Reformă, România s-a angajat ca, în anul 2020, 26,7% din populația cu vârsta de 30–34 de ani să dețină o calificare de nivel minim licență. Diferența dintre bărbați și femei, în ceea ce privește rata brută de cuprindere în învățământul superior, este semnificativă și indică un decalaj de peste 6 puncte procentuale, în favoarea populației feminine.

Tabel 20. Rata brută de cuprindere în învățământul superior

	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Total	45,0	40,8	28,4	26,5	30,0	31,1
Feminin	50,7	45,7	31,9	29,8	32,8	34,0
Masculin	39,5	36,2	25,1	23,3	27,3	28,4
Urban	56,0	53,9	**	**	**	**
Rural	27,2	20,8	**	**	**	**

Obs.: Indicatorul a fost calculat prin raportarea numărului de studenți din țară (fără studenții străini) la populația din grupa de vârstă 19- 23 de ani.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2015.

Evoluția recentă a valorilor acestui indicator, corelată cu tendința înregistrată de ratele specifice de cuprindere pe vârste, reprezintă un argument în favoarea dezvoltării, pe termen scurt și mediu, a unor noi politici în domeniul învățământului superior. Pe lângă aspectele legate de calitatea învățământului superior, devine evidentă nevoia abordării problematicei accesului la acest nivel de studii, prin promovarea unor măsuri cum ar fi: susținerea persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile (inclusiv din mediul rural) pentru înmatricularea în învățământul superior, precum și creșterea relevanței programelor de studii universitare, în vederea atragerii de studenți, inclusiv din categorii non-tradiționale.

IV. Rezultate

IV.1. Numărul de absolvenți din învățământul superior

Numărul de absolvenți face referire la persoanele care au finalizat un ciclu de învățământ (licență, masterat, doctorat sau cursuri postuniversitare), cu sau fără a obține o diplomă. Corelat cu scăderea numărului de studenți înmatriculați, a scăzut și numărul de absolvenți de la un an universitar la altul. În anul universitar 2013/2014, au absolvit 167,1 mii persoane participante la programe de licență, masterat, doctorat sau studii postuniversitare, mai mic cu 18,7 mii persoane (10 puncte procentuale) decât în anul universitar precedent. Peste jumătate dintre persoane (57%) sunt absolvente ale ciclului de licență, iar aproape o treime (31,2%) absolvente de programe de masterat (Bologna).

Tabel 21. Numărul absolvenților din învățământul superior

	2012/2013			2013/2014		
	Total	Feminin	Masculin	Total	Feminin	Masculin
	Număr absolvenți					
Total	185733	110434	75299	167052	97634	69418
Licență	111028	64143	46885	95022	54506	40516
Master (Bologna)	52333	32557	19776	52096	31269	20827
Doctorat	4973	2567	2406	4076	2061	2015
Învățământ postuniversitar	17399	11167	6232	15858	9798	6060
	Ponderea în funcție de programul de studii					
Total	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Licență	59,8%	58,1%	62,3%	56,9%	55,8%	58,4%
Master (Bologna)	28,2%	29,5%	26,3%	31,2%	32,0%	30,0%
Doctorat	2,7%	2,3%	3,2%	2,4%	2,1%	2,9%
Învățământ postuniversitar	9,4%	10,1%	8,3%	9,5%	10,0%	8,7%
	Ponderea în funcție de gen					
	100,0%	59,5%	40,5%	100,0%	58,4%	41,6%

Sursa: Date calculate pe baza Caietelor statistice privind învățământul superior, INS, 2014.

Tot la nivelul aceluiași an universitar, **peste trei sferturi dintre absolvenții de licență au finalizat învățământul de stat și aproape 23% învățământul privat**. Ponderea femeilor în totalul absolvenților este mai mare decât cea a bărbaților, cu aproape 15 puncte procentuale (57,4% feminin și 42,6% masculin).

Tabel 22. Numărul absolvenților învățământului superior de licență, pe forme de proprietate și genuri

	2012/2013		2013/2014	
	Număr	%	Număr	%
Total	111028	100,0%	95022	100,0%
Public	81081	73,0%	73305	77,1%
Privat	29947	27,0%	21717	22,9%
Feminin	64143	57,8%	54506	57,4%
Masculin	46885	42,2%	40516	42,6%

Sursa: Date calculate pe baza Caietelor statistice privind învățământul superior, INS, 2014.

Tabel 23. Num rul absolvenților înv ț mântului superior de licenț , pe profiluri

	2012/2013		2013/2014	
	Num r	%	Num r	%
Total	111028	100,0%	95022	100,0%
Tehnic	25317	22,8%	22492	23,7%
Agricol	2396	2,2%	2176	2,3%
Economic	25724	23,2%	21922	23,1%
Medical	9437	8,5%	9250	9,7%
Universitar	33492	30,2%	26893	28,3%
Juridic	12521	11,3%	10388	10,9%
Artistic	2141	1,9%	1901	2,0%

Sursa: Date calculate pe baza Caietelor statistice privind înv ț mântul superior, INS, 2014.

Fig. 11. În v mântul superior public de licenț în anul 2013/2014: efective de studen i i absolven i

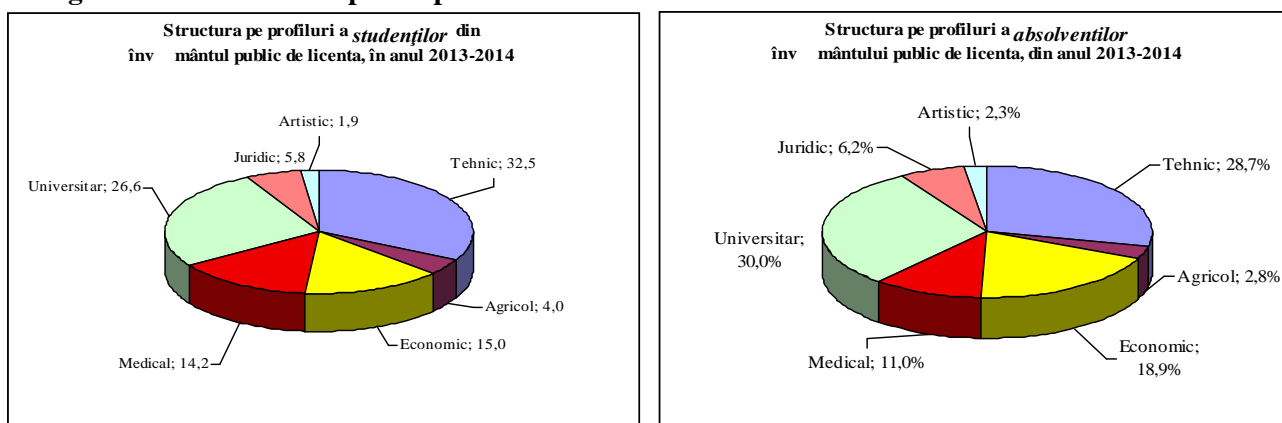
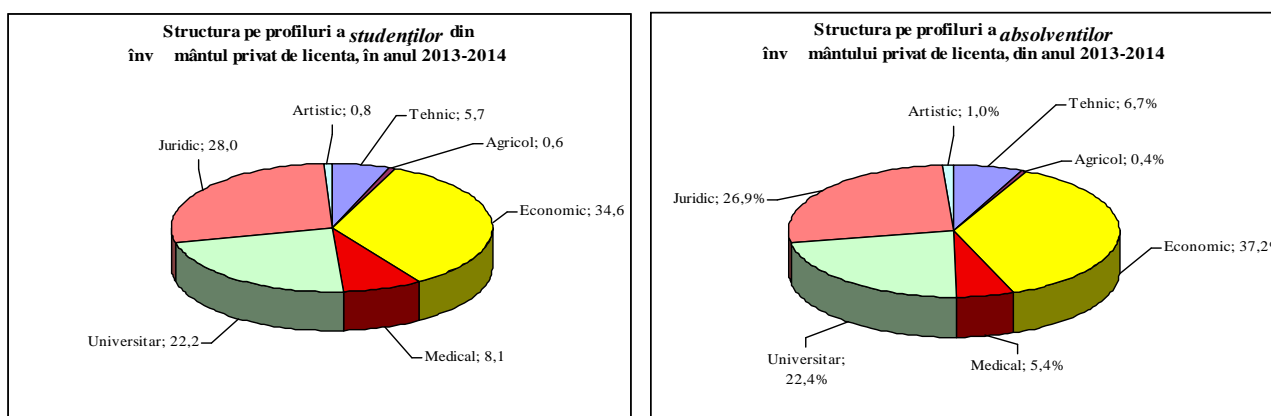

Fig. 12. În v mântul superior privat de licenț în anul 2013/2014: efective de studen i i absolven i

IV.2. Număr de absolvenți raportat la numărul de studenți din anii terminali

Numărul de absolvenți raportat la studenții din anii terminali, în anul 2013/2014, a fost de 77,7%, **peste trei sferturi dintre studenții din anii terminali au fost declarați absolvenți**. Comparativ cu anul universitar anterior, s-a înregistrat o scădere cu 10 puncte procentuale a gradului de absolvire.

Tabel 24. Număr de absolvenți raportat la studenții din anii terminali – studii universitare de licență

	2012/2013			2013/2014		
	Efective din anii finali	Număr absolvenți	Procent absolvire	Efective din anii finali	Număr absolvenți	Procent absolvire
Total	126521	111028	87,7%	122282	95022	77,7%
Public	94061	81081	86,2%	96024	73305	76,3%
Privat	32460	29947	92,3%	26258	21717	82,7%
Feminin	68113	64143	94,2%	66388	54507	82,1%
Masculin	58408	46885	80,3%	55894	40515	72,5%

Sursa: Date calculate pe baza Caietelor statistice privind învățământul superior, INS, 2014.

Analiza datelor pe forme de proprietate evidențiază **un procent de absolvire mai ridicat la nivelul instituțiilor de învățământ superior privat**, în comparație cu învățământul de stat, cu o diferență de peste 6 puncte procentuale (82,7%, față de 76,3%). În ambii ani universitari analizați, se constată **diferențe pe genuri, în favoarea fetelor**: procentul de absolvire în rândul fetelor este cu aproape 10 puncte procentuale mai mare decât la nivelul băieților.

IV.3. Rata de absolvire a învățământului superior

Rata de absolvire a învățământului superior a scăzut semnificativ în ultimii ani, ajungând la valoarea de 35,5% în anul universitar 2013/2014. Prin raportare la populația totală de 21 de ani, doar o treime din aceasta a reușit să obțină calificare de nivel licență. Există un decalaj semnificativ între femei și bărbați în ceea ce privește valoarea acestui indicator.

Rata de absolvire a învățământului superior reprezintă procentul absolvenților acestui nivel de studiu din totalul populației în vârstă teoretică de absolvire (21 ani). Acest indicator reflectă calitatea și eficiența internă a sistemului de educație, dar și rezultatele acestuia.

După o creștere spectaculoasă a ratei de absolvire a învățământului superior în anul universitar 2007/2008, ca efect al schimbării structurii sistemului de învățământ superior, **rata de absolvire a studiilor universitare de licență a înregistrat o evoluție puternic negativă** în următorii ani universitari, ajungând la valori comparabile cu cele de dinaintea implementării structurii Bologna. Această realitate este determinată în primul rând de faptul că din ce în ce mai mulți tineri nu își continuă studiile, după finalizarea liceului.

Valoarea ratei de absolvire la nivelul anului universitar 2014/2015 a fost de 35,5%. Cu alte cuvinte, valoarea indicatorului înregistrată în acest an indică faptul că, prin raportare la populația totală în vârstă de 21 de ani, doar **puțin peste o treime a reușit să obțină o calificare de nivel licență**. Scăderea valorii acestui indicator evidențiază, încă o dată, ponderea redusă a populației care urmează și finalizează programele de studii universitare de nivel licență.

Tabel 25. Evoluția ratei de absolvire a învățământului superior de licență

	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014
Total	65,4	52,3	50,9	37,9	38,3	35,5
Feminin	79,8	66,2	62,4	44,6	46,3	39,2
Masculin	51,6	38,8	39,8	31,4	30,9	31,5

Sursa: Date calculate pe baza Caietelor statistice privind învățământul superior, INS, 2008-2014.

Valorile ratei de absolvire sunt și mai reduse, dacă se ia în calcul numai numărul absolvenților de învățământ superior care au obținut diploma de licență.

Tabel 26. Evoluția ratei de absolvire a învățământului superior cu diplomă de licență

	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014
Total	60,8	50,1	48,7	35,4	36,9	33,8
Feminin	74,8	63,6	60,3	42,2	44,9	37,5
Masculin	47,5	37,1	37,6	28,9	29,6	29,8

Sursa: Date calculate pe baza Caietelor statistice privind învățământul superior, INS, 2008-2014.

Fig. 13. Rata de absolvire a învățământului superior de licență

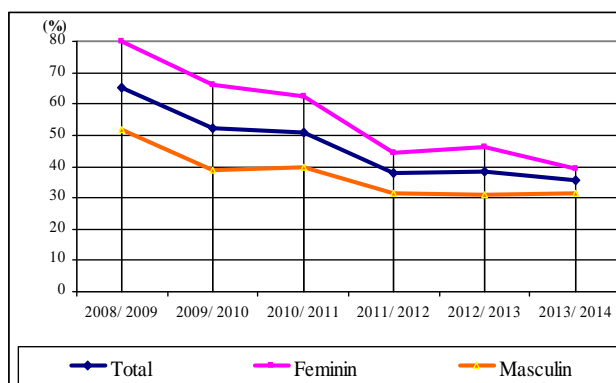
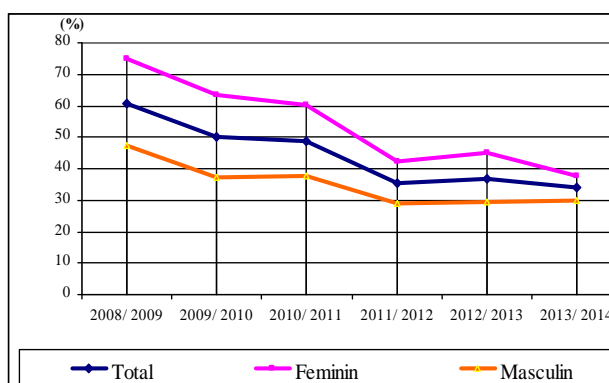

Fig. 14. Rata de absolvire a învățământului superior cu diplomă de licență

Există un decalaj semnificativ între femei și bărbați, în ceea ce privește rata de absolvire: **mai multe femei decât bărbați finalizează învățământul superior**.

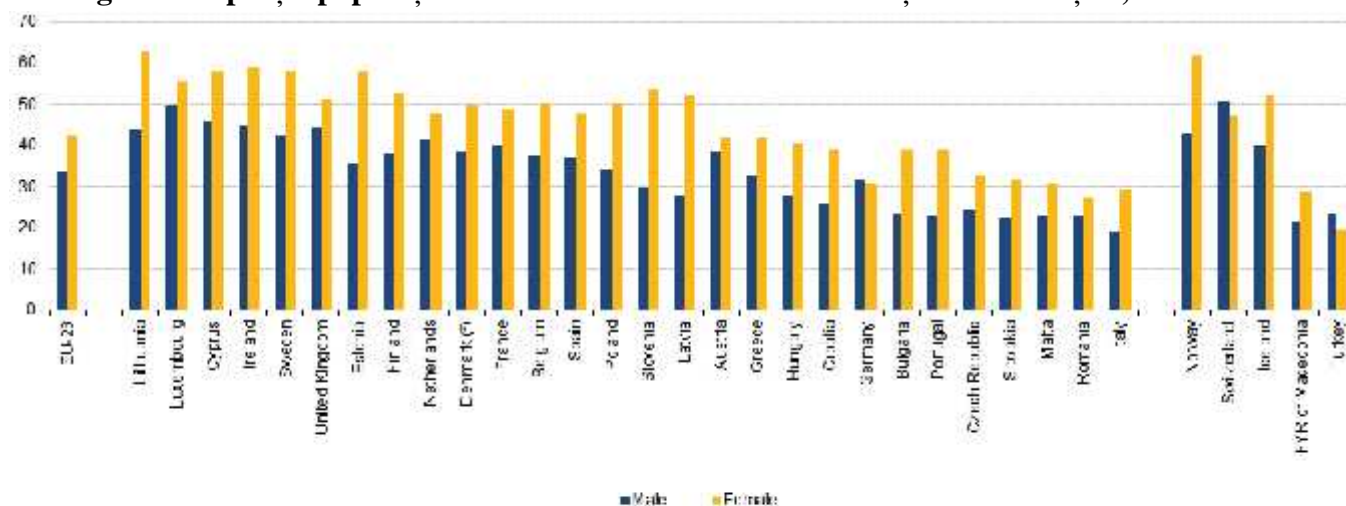
Concluzionând, doar o persoană din 3 cu vârsta de 21 de ani a reușit să obțină o diplomă de licență, în timpul teoretic alocat parcurgerii unui ciclu educațional complet. Implicațiile pe piața muncii, precum și la nivel individual, pe parcursul vieții active, sunt ample și vor avea impact pe termen lung la nivel economic.

V. Învățământul superior din România în spațiul european

V.1. Participarea la învățământul terțiar; ținte europene

Una dintre țintele Strategiei Europa 2020 vizează ca cel puțin 40% din populația cu vârste între 30 și 34 de ani să fi finalizat o formă de învățământ terțiar, respectiv să fi obținut o diplomă universitară sau o calificare similară. Conform informațiilor oferite de anuarul Eurostat la nivelul anului 2015 – *Eurostat Yearbook 2015 – Proportion of the population aged 30 to 34 having a tertiary educational attainment* – în anul 2014, aproape două cincimi (37,9 %) dintre persoanele cu vârste între 30-34 de ani din UE-28 absolviseră studii terțiare, cu o diferență semnificativă pe genuri (42,3% din rândul populației feminine, respectiv 33,6% din rândul populației masculine). În 17 țări UE, procentul de 40% a fost deja atins, iar în 5 țări (Lituania, Luxemburg, Cipru, Irlanda, Suedia) proporția absolvenților a depășit 50% din populația de 30-34 ani. La polul opus, sunt menționate 8 țări UE – între care și România, alături de Italia, Malta, Republica Cehă, Slovacia, Turcia și Macedonia – unde ponderea absolvenților de învățământ superior din populația de 30-34 ani este mai mică de 30%.

Fig. 15. Proportia populației de 30-34 ani care a absolvit învățământul terțiar, UE 2014

(*) Based on the average share for males and females combined. Refer to the internet media data file: http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&code=sdg_4c3

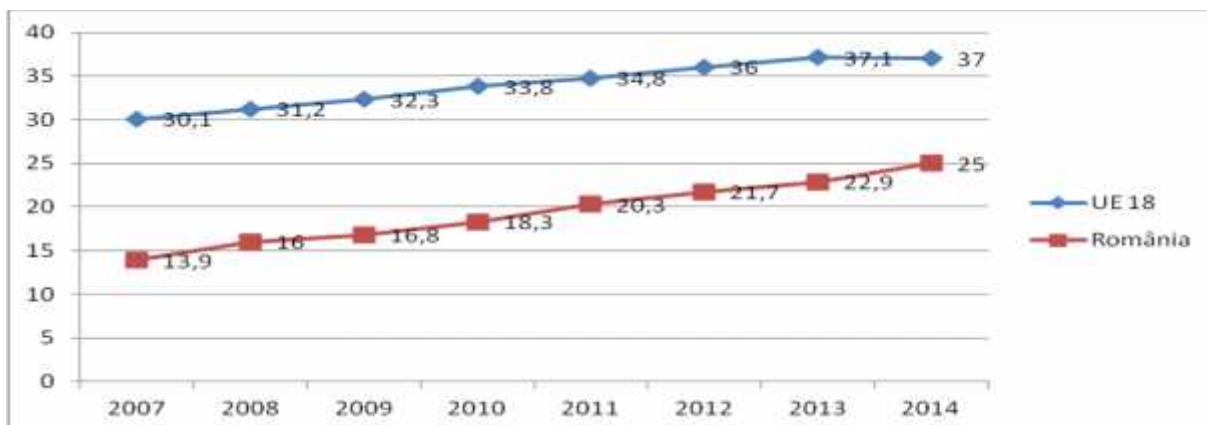
(*) Low reliability.

Source: Eurostat (online data code: t2020_11)

România a înregistrat o creștere semnificativă a ponderii absolvenților de învățământ terțiar, de la 13,9% în 2007 la **25,0% în 2014**. Pentru anul 2020, România a stabilit **ținta de 26,7%** absolvenți de învățământ terțiar, din totalul populației în vârstă de 30-34 ani. Ținta asumată de România este mult mai scăzută decât cea propusă la nivel european (40%), situându-se pe penultimul loc în acest demers proiectiv.

Valorile înregistrate ale ponderii menționate sunt superioare valorilor prognozate de România în anul 2011, anul asumării țintelor aferente obiectivelor Strategiei Europa 2020 (v. fig. 16, respectiv fig.17).

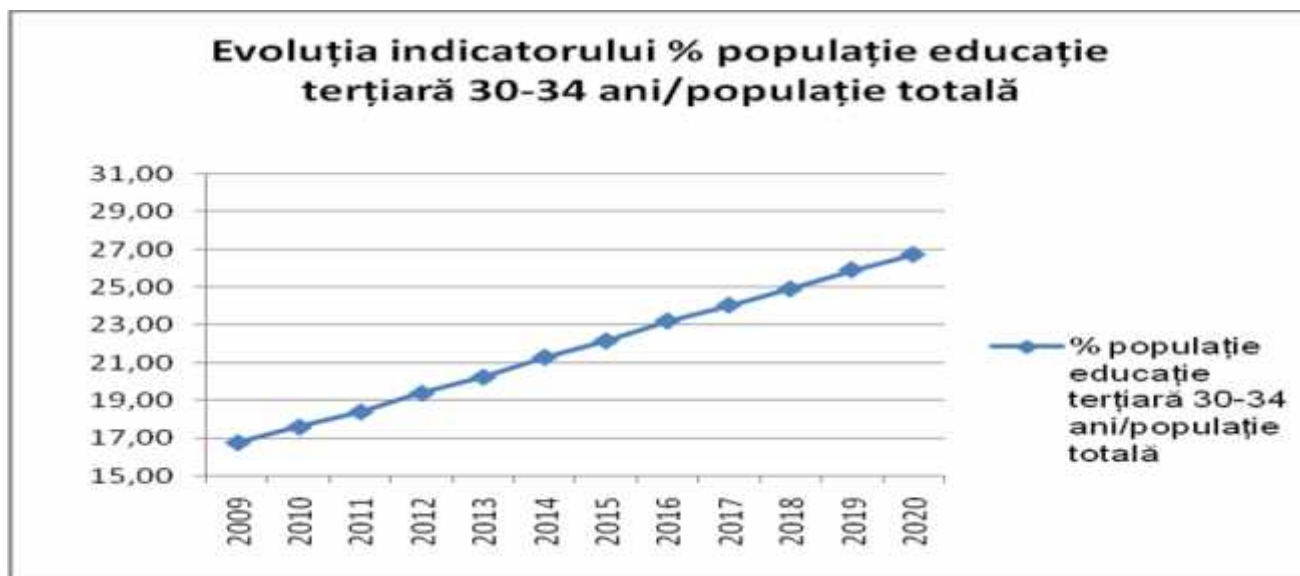
Fig. 16. Valorile realizate ale indicatorului privind ponderea populației în grupa de vârstă 30-34 ani cu nivel de educație terțiar , date comparative România-UE

Sursa: Eurostat, 2015.

Fig. 17. Valorile prognozate ale indicatorului privind ponderea populației în grupa de vârstă 30-34 ani cu nivel de educație terțiar

Indicator/An	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
% populație educație terțiar 30-34 ani/populație total	17,61	18,41	19,4	20,25	21,3	22,17	23,22	24,06	24,92	25,93	26,74

Principala provocare, din perspectiva accesului la învățământul superior în România, o reprezintă ratele de cuprindere relativ reduse, comparativ cu media UE, influențate de ratele scăzute de promovare a examenului de bacalaureat din ultimii ani, dar și de participarea redusă a anumitor categorii de populație (tinerii din mediul rural; grupele de vârstă netradiționale de 25–29 de ani, respectiv 30–34 de ani) la acest nivel de educație. Alte aspecte critice se referă la: ponderea redusă a studenților care urmăresc o carieră în cercetarea științifică; insuficienta deschidere a sistemului universitar românesc spre mobilitatea studenților și a cadrelor didactice și atractivitate redusă pentru studenții străini, în condițiile unui număr mic de programe de studii organizate într-o altă limbă decât cea română.

V.2. Participarea României la proiectul EUROSTUDENT

Proiectul EUROSTUDENT are ca domeniu de analiză dimensiunea socială a învățământului superior, scopul principal al cercetării fiind colectarea de informații și calcularea unor indicatori comparabili la nivel european privind condițiile sociale și economice ale vieții studenților. Proiectul este coordonat de *Hochschul Information System GmbH (HIS)* din Germania și de un consorțiu internațional de instituții de cercetare.

Până în prezent, România a participat la trei runde ale proiectului – EUROSTUDENT III (perioada 2005-2008), EUROSTUDENT IV (perioada 2008-2011) și EUROSTUDENT V (perioada 2012-2015) – și este în curs de pregătire a etapei EUROSTUDENT VI (perioada 2016-2019). Analiza EUROSTUDENT V a implicat 30 de țări și a presupus aplicarea unei anchete pe bază de chestionar, instrumentul fiind comun tuturor țărilor participante, dar permițând în același timp completări adaptate la specificul fiecărui sistem de învățământ.

Raportul *Social and Economic Conditions of Student Life in Europe. Eurostudent V 2012–2015.*

Synopsis of indicators evidențiază următoarele concluzii cu relevanță pentru sistemul de învățământ superior din România¹:

- **Accesul și tranziția în învățământul superior**

România, alături de țări precum Lituania, Serbia, Croația și Malta se află printre țările cu procente cele mai mari de studenți care aleg ruta directă de tranziție în învățământul superior, imediat după finalizarea liceului. În România, numai 8% dintre studenții participanți la cercetare au avut o tranziție întârziată (cu o întrerupere de peste 24 de luni de la finalizarea liceului).

Proporția studenților români cu experiență de muncă (cu program regulat) anterioară intrării la facultate are valori de peste 20%, fiind în creștere în ultimii ani. Cei mai mulți dintre aceștia sunt persoane cu rute întârziate de tranziție în învățământul superior. Țări precum Armenia, Bosnia-Herțegovina, Franța, Germania, Croația, Serbia prezintă cele mai scăzute procente (sub 10%) de studenți cu experiență anterioară de muncă.

- **Mediul de proveniență**

Raportul evidențiază situații diferite privind participarea la învățământul superior în funcție de nivelul de educație al familiei. România, alături de Malta, Italia și Austria, se situează în rândul țărilor în care ponderi semnificative de studenți provin din familii fără nivel de educație terțiar.

O pondere de 68% dintre studenții români participanți la anchetă au părinți cu nivel de educație ISCED 0-4 (respectiv 42% absolvenți de liceu); mai puțin de o treime dintre părinți au nivel de educație superior (32%). Într-o pondere mai ridicată decât media la nivel general, studenții ce provin din familii cu nivel de educație redus au o tranziție întârziată și se orientează către domenii de studii tehnice. Studenții ai căror părinți sunt absolvenți de învățământ superior au șanse mai mari să frecventeze învățământul de zi și domenii din cadrul științelor umaniste.

În toate țările participante la anchetă se evidențiază slaba reprezentare, la nivelul învățământului superior, a studenților ce provin din familii cu nivel educațional scăzut, concomitent cu suprareprezentarea celor ce provin din familii cu nivel educațional ridicat. Aceeași situație se remarcă și în cazul României.

¹ disponibil la adresa http://www.eurostudent.eu/download_files/documents/EVSynopsisofIndicators.pdf

- **Caracteristici demografice ale studenților**

La nivel european, două treimi din studenții participanți la investigație au vârste tinere, de până la 25 de ani. În România, procentul studenților cu vârste mai mari de 25 de ani a fost de 15%, în creștere față de etapele anterioare ale anchetei. State precum Finlanda, Suedia, Norvegia au înregistrat procente ridicate de studenți cu vârste non-tradiționale; peste jumătate dintre studenți depășesc vârsta de 25 de ani. În aceste țări, politicile educaționale legate de educația pe parcursul întregii vieți încurajează studenții la revenirea în sistem prin rute alternative.

În România, ca și în majoritatea țărilor europene, sistemul de învățământ superior cuprinde mai multe fete decât băieți. Datele arată că reluarea studiilor la vârste de peste 30 de ani este mai prezentă în rândul populației masculine.

Statutul de părinte este puțin prezent mai ales în rândul studenților din România (9%), copiii fiind în general o opțiune amânată până după finalizarea studiilor. În special în țările nordice, ponderea studenților ce sunt părinți este ridicată, de până la 25%. Prezența persoanelor cu dizabilități în învățământul superior din România este foarte redusă.

- **Mobilitate**

În majoritatea țărilor, mobilitatea internațională a studenților a fost organizată prin programe Erasmus sau alte programe de mobilitate organizate de propriile sisteme. În România, procentul studenților care au avut experiența unei mobilități internaționale este printre cele mai reduse, la nivelul țărilor participante la anchetă.

V.3. Instituții de învățământ superior românești în clasamentele internaționale

Într-un **clasament al instituțiilor de învățământ superior la nivel global**, realizat de Uniunea Europeană în 2013, pe baza unor indicatori de performanță privind „reputația pentru cercetare”, „calitatea predării”, „orientarea internațională”, „succesul transferului de cunoștințe” și „angajamentele regionale”, au intrat 10 universități din România. Instituțiile de învățământ superior din România cuprinse în clasamentul european au fost: Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, Universitatea Lucian Blaga din Sibiu, Academia Navală Mircea cel Bătrân din Constanța, Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, Universitatea Alexandru Ioan Cuza din Iași, Academia de Studii Economice din București, Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară din Cluj-Napoca, Universitatea din București, Universitatea din Petroșani, Universitatea de Vest din Timișoara.

În **Clasamentul Internațional al instituțiilor de învățământ superior pe Specializări 2015 (QS World University Rankings by Subject 2015)**, au fost analizate 894 de instituții de învățământ superior din 60 de țări. Acest clasament a inclus patru universități din România: Universitatea din București și Universitatea de Vest din Timișoara – top 150, specializarea limbi moderne; Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca – top 200, specializarea limbi moderne; Universitatea din București – top 200, specializările lingvistică, comunicare și studii media; Universitatea Alexandru Ioan Cuza din Iași – top 250, specializarea limbi moderne.

Capitolul 2 - REZULTATE ȘI ACȚIUNI RELEVANTE DESFĂȘURATE ÎN ANUL UNIVERSITAR 2014-2015

- I. Adoptarea Strategiei Naționale pentru Învățământ Terțiar 2015-2020
- II. Asigurarea cadrului normativ necesar funcționării sistemului național de învățământ superior
- III. Autonomia învățământului superior și a cercetării universitare, asociată cu răspunderea publică
- IV. Acces egal la educația universitară
- V. Asigurarea calității învățământului superior. Creșterea competitivității instituțiilor de învățământ superior
- VI. Finanțarea universităților pe baza unor indicatori de calitate
- VII. Corelarea programelor de studii universitare cu cerințele pieței muncii
- VIII. Recunoașterea calificărilor și diplomelor
- IX. Dimensiunea europeană și internațională a învățământului superior românesc
- X. Gestiunea absorbției fondurilor structurale

I. Adoptarea Strategiei Naționale pentru Învățământ Terțiar 2015-2020

Concentrarea eforturilor pentru ca România să se alăture, până în anul 2030, statelor din Europa cu economii avansate, reprezintă obiectivul principal al viziunii pentru dezvoltarea învățământului terțiar din România. Potrivit acestei viziuni, în anul 2020, învățământul terțiar foarte performant poate constitui motorul creșterii economice, contribui la creșterea productivității și promovarea coeziunii sociale, punând astfel fundamentele unei economii bazate pe cunoaștere. Învățământul superior va pregăti specialiști care pot să dezvolte o societate competitivă într-o economie globală. Instituțiile de învățământ superior vor putea să catalizeze creativitatea și inovarea în întreaga societate din România și, în special, să susțină economia în dezvoltarea de produse și servicii.

Strategia este elaborată ca o structură inter-relaționată de condiții de sprijin și piloni susținută prin mai multe măsuri și inițiative pe termen scurt, mediu și lung. Strategia se axează pe patru domenii principale de acțiune:

1. consolidarea guvernancei, finanțării, monitorizării și evaluării învățământului terțiar - „condiții de sprijin”;
2. încurajarea și susținerea unei participări mai largi în învățământul terțiar, în special pentru grupurile sub-reprezentate;
3. îmbunătățirea calității și relevanței învățământului terțiar;
4. dezvoltarea angajamentelor față de economie, în special legătura cu piața muncii, inovarea/antreprenoriatul.

Această strategie se corelează cu strategiile de cercetare, dezvoltare-inovare și de învățare pe tot parcursul vieții, toate trei promovând sectorul terțiar ca generator al creșterii economice bazate pe cunoaștere și înaltă calificare.

Potrivit scenariului moderat, costul integral al implementării strategiei, în perioada 2016-2020, este de aproximativ 2,1 miliarde €, din care 465,1 milioane € din fondurile FESI, în baza Acordului de Parteneriat dintre România și Comisia Europeană².

Se preconizează că această strategie va avea impact asupra a cel puțin 625.500 de persoane, incluzând cele 58.000 de persoane necesare pentru a crește numărul persoanelor de 30-34 de ani absolvente de învățământ terțiar și a atinge astfel ținta Strategiei Europa 2020, asumată de România.

II. Asigurarea cadrului normativ necesar funcționării sistemului național de învățământ superior (v. Anexa)

Pe parcursul anului universitar 2014-2015, s-a continuat procesul de elaborare a reglementărilor care asigură stabilitatea și predictibilitatea organizării și funcționării sistemului de învățământ superior. În anul 2015, reglementările adoptate au avut în vedere necesitatea asigurării accesului și îmbunătățirea calității în învățământul terțiar și adaptarea la nevoile pieței muncii, așa cum reies din Recomandările specifice de țară 2015.

- S-a permis universităților să mențină în funcțiile didactice asistenții universitari care nu au încă finalizate studiile doctorale; s-a reglementat dreptul absolvenților de a beneficia de acte de studii recunoscute la finalizarea unor studii neautorizate și sancționarea instituțiilor de învățământ care școlarizează fără autorizare; a fost aprobată corespondența dintre nivelurile Cadrului național al calificărilor (CNC), actele de studii eliberate, tipul de programe de educație și formare profesională din România prin care pot fi dobândite nivelurile de calificare, precum și condițiile de acces corespunzătoare fiecărui nivel de calificare; au fost aprobate nomenclatorul studiilor universitare, programele de studii de licență, master și doctorat ce funcționează legal în anul universitar 2015-2016 (eliminând astfel un număr de 86 programe de studii universitare de licență și 49 de programe de studii universitare de master, pentru o mai bună corelare cu cerințele pieței muncii).

- Ordinele de ministru au vizat creșterea coerenței reglementărilor în domeniu, modificarea sau aprobarea unor noi metodologii sau regulamente de funcționare.

III. Autonomia învățământului superior și a cercetării universitare, asociată cu răspunderea publică

Autonomia universitară dă dreptul comunității universitare să își stabilească misiunea proprie, strategia instituțională, structura, activitățile, organizarea și funcționarea proprie, gestionarea resurselor materiale și umane. Primii actori implicați în acest proces sunt facultățile, care, prin departamentele de specialitate, trebuie să-și consolideze capacitatea de modernizare a curriculumului, în vederea corelării cu cerințele pieței muncii. Acest proces de armonizare continuă este monitorizat de MECS prin intermediul Planului de acțiune elaborat în urma Analizei funcționale realizată de o echipă a Băncii Mondiale în anul 2011.

² Pentru textul Acordului de parteneriat și Programele Operaționale din exercițiul financiar 2014-2020, a se vedea <http://www.fonduri-ue.ro/propunerea-oficiala-a-acordului-de-parteneriat-2014-2020>

În contextul consolidării unui sistem informatic strategic (SIS) pentru învățământul superior și pentru fundamentarea politicilor educaționale din învățământul superior, se realizează:

- actualizarea Registrului Matricol Unic (RMU), utilizând rezultatele și experiența dobândite, și interoperabilizarea acestuia cu alte sisteme din domeniul educațional sau alte domenii de interes public;
- implementarea sistemului Registrul Matricol al Universităților din România (RMUR) cu funcționalitățile de interoperabilitate, la nivelul centrelor universitare cheie (ceea ce răspunde nevoii de creștere a gradului de transparență privind numărul de studenți înmatriculați³);
- crearea Registrului Educațional Integrat (REI), care să asigure interoperabilitatea între sistemele de gestiune existente în sectorul educațional, precum și cu sistemele de gestiune dezvoltate în cadrul altor instituții centrale din sectoare de interes public.

Pentru îmbunătățirea managementului universitar, a fost implementat proiectul „Internaționalizare, echitate și management universitar pentru un învățământ superior de calitate (IEMU)”. A fost creată o comunitate a practicienilor în management universitar care beneficiază de un ghid de bune practici privind utilizarea resurselor disponibile pentru îmbunătățirea managementului strategic al universităților.

IV. Acces egal la educația universitară

Pe parcursul anului 2015 a fost conturat noul cadru general de organizare și desfășurare a admiterii în ciclurile de studii universitare de licență, de master și de doctorat și s-a stabilit cifra de școlarizare pentru anul universitar 2015-2016. Actele normative au avut în vedere: accesul absolvenților unui anumit nivel de pregătire/calificare către un nivel superior de învățământ; stabilirea echilibrată a numărului de locuri pentru anii I de studii în funcție de opțiunile tinerilor pe baza tendințelor de dezvoltare socială, economică, a prognozei ocupării forței de muncă pe regiuni de dezvoltare, în concordanță cu evoluțiile mobilității la nivel european; precum și modul optim al organizării formațiunilor de studenți pentru întregul an universitar 2015-2016.

Dintr-o altă perspectivă, accesul și participarea la educația în învățământul superior au fost facilitate prin programele sociale derulate: alocații pentru bursele studenților – 251,81 mil. lei; alocații pentru cazare și masă în spațiile administrate de către universitățile de stat și în spații private – 155,12 mil. lei (pentru 9.8675 de studenți beneficiari); alocații pentru transportul studenților – 26,25 mil. lei (pentru 269.698 de beneficiari).

Pentru facilitarea accesului la surse electronice de informare pentru elevii și studenții cu venituri mici, a fost continuat și în anul 2015 programul EURO 200, pe baza prevederilor Legii nr. 269/2004, cu modificările și completările ulterioare, fiind inițiate ordine ale ministrului privind acordarea unui ajutor financiar, în vederea stimulării achiziționării de calculatoare.

Pentru tinerii aparținând minorității romă, în temeiul Hotărârii Guvernului nr. 430/2001 privind aprobarea Strategiei Guvernului României de îmbunătățire a situației romilor, cu modificările și completările ulterioare, ministerul alocă, anual, instituțiilor de învățământ superior de stat, un

³ În cadrul proiectului POSDRU „Politici bazate pe evidențe și impactul asupra pieței forței de muncă (INFO-HE)”

număr distinct de locuri pentru candidații de etnie romă. În anul universitar 2014/2015 au fost ocupate 592 de locuri.

În anul 2015 au fost finalizate și publicate o serie de studii și analize privind impactul diverselor opțiuni de politici ce au vizat creșterea accesului în învățământul superior⁴ precum și un “White paper”(Cadru Strategic), cu privire accesul și echitatea în învățământul superior românesc, ce cuprinde un set de măsuri specifice de îmbunătățire.

Pentru sprijinirea studenților din mediul rural, a grupurilor dezavantajate și a studenților non-tradiționali pentru participarea în învățământul terțiar, a fost actualizată metodologia de finanțare a ÎÎS, incluzându-se prevederi care să asigure șanse egale și să conducă la realizarea incluziunii sociale (pe baza principiului reorientării resurselor publice de la susținerea preponderentă a celor mai buni studenți către susținerea studenților cu cele mai mari nevoi). Metodologia de finanțare propusă pentru pilotare în anul 2015, care include un set de indicatori de calitate privind orientarea regională și echitatea socială, urmărește stimularea universităților pentru realizarea acțiunilor de sprijinire a studenților ce provin din grupuri dezavantajate. A fost propus un indice care să stimuleze, la nivel de universitate, măsurile pentru încurajarea studenților, proveniți din medii dezavantajate socio-economic, în vederea finalizării programelor educaționale precum și un indice complex de transparență instituțională pentru accesul larg la informațiile necesare participării în învățământul superior.

V. Asigurarea calității învățământului superior. Creșterea competitivității instituțiilor de învățământ superior

În anul 2015 activitatea de evaluare a calității serviciilor oferite de instituțiile de învățământ superior din România s-a concretizat, în:

- **51** de evaluări programe de studii universitare de licență în vederea autorizării de funcționare provizorie (**48** de programe la forma de învățământ cu frecvență și **3** programe la forma de învățământ la distanță);
- **46** de evaluări programe de studii universitare de licență în vederea acreditării (**36** de programe la forma de învățământ cu frecvență, **3** programe la forma de învățământ cu frecvență redusă și **7** programe la forma de învățământ la distanță);
- **167** de evaluări programe de studii universitare de licență în vederea evaluării periodice (**147** de programe la forma de învățământ cu frecvență, **4** programe la forma de învățământ cu frecvență redusă și **16** programe la forma de învățământ la distanță);
- **21** de evaluări programe de studii universitare în vederea schimbării calificativului de „*încredere limitat*”;
- **30** de evaluări periodice externe la nivel instituțional;
- **1** evaluare în vederea acreditării instituționale.

Diversificarea instrumentelor de lucru, consultare și evaluare a impactului asigurării calității s-a realizat prin implementarea unor proiecte în parteneriat cu instituții din țară și alte țări ale UE.

⁴ În cadrul Proiectului POSDRU „Internaționalizare, echitate și management universitar pentru un învățământ superior de calitate (IEMU)”

Astfel, Proiectul QUALITAS - *Dezvoltarea și consolidarea culturii calității la nivelul sistemului de învățământ superior românesc* și-a propus o abordare complexă a tuturor aspectelor asigurării calității în învățământul superior, cu accent pe analize de impact și îmbunătățirea activităților și procedurilor de evaluare externă. Au fost evaluate 20 de instituții de învățământ superior, s-a realizat o propunere de indicatori primari, secundari și terțiari de asigurare a calității învățământului superior, a fost conceput un Barometru privind starea învățământului superior românesc și s-a elaborat un raport sintetic privind tendințele de evoluție ale calității învățământului superior.

Pentru conectarea instituțiilor de învățământ superior românesc la spațiul academic european, este în derulare proiectul IMPALA, care urmărește evaluarea impactului asigurării externe a calității în instituții de învățământ superior din Spațiul European al Învățământului Superior. Din România participă la proiect Universitatea Tehnică de Construcții din București, în care se desfășoară studiul de impact la nivel instituțional.

În cadrul proiectului „Îmbunătățirea calității și sistemului național de învățământ superior în conformitate cu schimbările societății bazate pe cunoaștere și cu dinamica pieței muncii” a fost înființat și operaționalizat Consorțiul Național de Învățământ Superior pentru Cercetare, Guvernare, Internaționalizare și Asigurare a Calității, consorțiu de universități care permite abordarea comună a unor aspecte legate de procesele educaționale, internaționalizare, legătura cu mediul socio-economic, etc. Au fost înființate și operaționalizate 4 Centre Pilot de formare/perfecționare destinate cadrelor didactice atât din învățământul universitar, cât și preuniversitar.

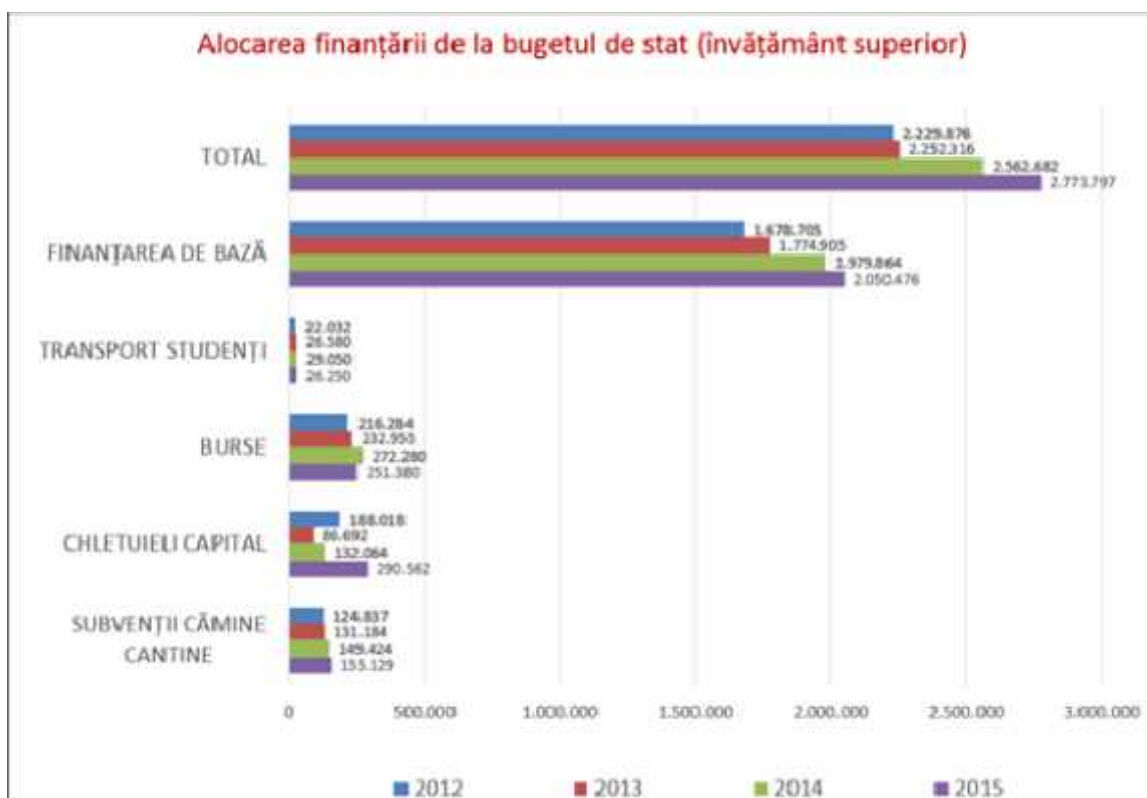
Pentru stimularea competitivității și a calității în învățământul superior, s-a realizat exercițiul internațional de evaluare a universităților românești. European University Association (EUA), în calitate de partener principal pentru două proiecte, a realizat raportul final de evaluare instituțională pentru cele 70 de universități românești participante și a formulat recomandări de sistem.

În temeiul Legii educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare, precum și a prevederilor Ordinului nr. 5052/2012 pentru aprobarea Normelor metodologice privind alocarea de fonduri de la bugetul de stat instituțiilor de învățământ superior de stat pentru organizarea și desfășurarea activităților extracurriculare - științifice, tehnice, cultural-artistice și sportive naționale, precum și a celor pentru studenții capabili de performanțe, sunt finanțate competițiile studențești. În acest sens, în anul financiar 2015 s-a avizat finanțarea a 24 de activități extracurriculare, la care au participat aproximativ 2.400 de studenți. Suma alocată acestor manifestări a fost de 580.895 lei. Pentru organizarea și desfășurarea acestor activități extracurriculare, instituțiile de învățământ superior de stat utilizează și fonduri din veniturile proprii.

VI. Finanțarea universităților pe baza unor indicatori de calitate

În anul 2015, cadrul legal de finanțare a fost adoptat prin Ordinul nr. 3888/2015 privind aprobarea Metodologiei de alocare a fondurilor bugetare pentru finanțarea de bază și finanțarea suplimentară a instituțiilor de învățământ superior de stat din România, pentru anul 2015.

Alocarea finanțării de la bugetul de stat este prezentată, conform ultimelor date MECS, în graficul de mai jos:

Metodologia de repartizare pe universități a finanțării suplimentare are în vedere stimularea excelenței instituțiilor și a programelor de studii, cu efecte directe asupra creșterii competitivității universităților românești. Metodologia de finanțare pilotată pentru anul 2015 introduce indicatori de calitate, ce urmăresc evaluarea rezultatelor procesului didactic și, în general, ale sistemului de învățământ superior:

- predare/învățare;
- cercetare științifică/creație artistică;
- orientare internațională;
- orientarea regională și echitatea socială.

Prin prevederile sale, metodologia elaborată în anul 2015 are în vedere concluziile *Raportului public anual – 2014. Starea finanțării învățământului superior și măsurile de optimizare ce se impun*, elaborat de CNFIS⁵. Raportul public descrie starea actuală a finanțării învățământului superior într-o manieră accesibilă tuturor celor interesați de evoluția mediului academic românesc. Este descris, în detaliu, felul în care a fost alocată universităților de stat, în anul 2014, finanțarea instituțională de la bugetul de stat. Concluziile se referă la agravarea subfinanțării sistemului de învățământ superior din România. Deși, în anul 2014, finanțarea de la buget a învățământului superior a sporit în termeni nominali, creșterea a fost mai mică decât inflația și cu totul insuficientă în raport cu nevoile/obligațiile financiare ale universităților.

⁵ http://www.cnfis.ro/wp-content/uploads/2015/07/CNFIS-Raport-public2014_final_20.06.2015.pdf

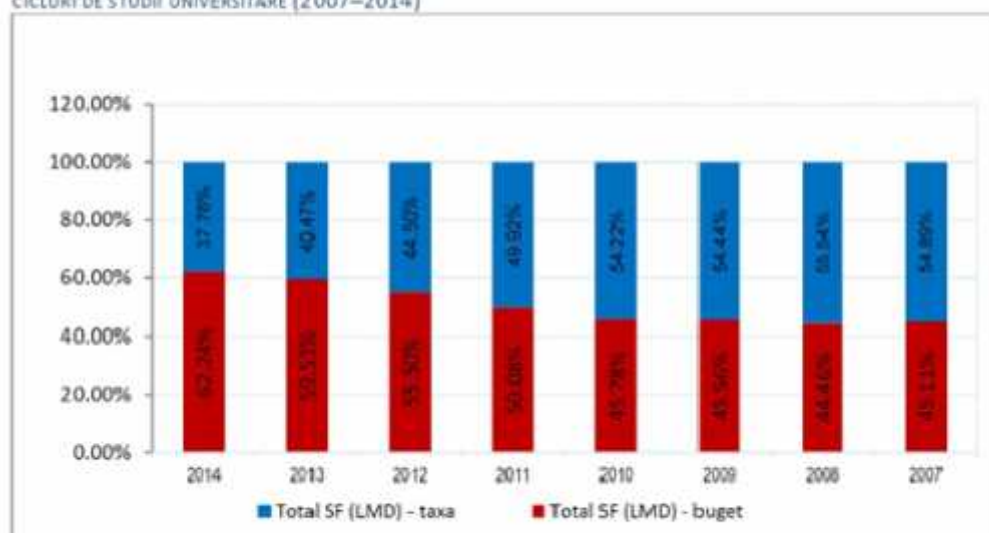
ALOCAȚIA PENTRU FINANȚAREA INSTITUȚIONALĂ A UNIVERSITĂȚILOR PUBLICE ȘI PROCENTUL DIN PRODUSUL INTERN BRUT (2008–2014)

(mil lei)	2008	2009	2010	2011	2012	2013*	2014
TOTAL finanțare de baza/finanțare instituțională - FB	1.947,30	1.950,04	1.908,68	1.710,61	1.678,71	1.759,91	1.787,86
Suport financiar studenți (burse, transport, cămine-cantine)	389,01	351,65	342,61	342,01	362,99	399,77	461,89
Investiții și RK	556,06	344,48	158,26	103,29	119,58	43,88	84,70
Obiective de capital și alte dotări	1.009,59	246,86	93,29	82,69	68,44	32,82	47,36
Total finanțare buget învățământ superior - IS	3.901,95	2.893,03	2.502,94	2.238,60	2.229,71	2.251,36	2.381,82
% FB din PIB	0,39%	0,37%	0,37%	0,31%	0,29%	0,29%	0,27%
% IS _{buget} din PIB	0,77%	0,55%	0,49%	0,40%	0,38%	0,38%	0,36%
PIB ³⁾ (mil.lei)	504.659	530.783	511.580	557.348	587.400	596.798	669.050

Sursa: PIB: Eurostat pentru perioada 2007-2009; date naționale pentru perioada 2010-2014
 Nota: * Pentru anul 2013, TOTAL finanțare instituțională cuprinde și Finanțare suplimentară pentru situații speciale (transferuri, decembrie 2013), iar Total finanțare învățământ superior cuprinde și Finanțare pentru sentințe judecătorești (15 mil lei)

Pe lângă menținerea tendinței de scădere a numărului de studenți români, ca urmare a diminuării cohortelor populației cu vârste cuprinse între 18 și 26 de ani, se constată și o scădere dramatică a numărului studenților în regim cu taxă, înmatriculați la nivelul celor trei cicluri de studii (licență, master și doctorat). De exemplu, la studiile de licență numărul studenților a scăzut de la peste 284.000, înainte de declanșarea crizei economice, la sub 138.000 în 2014. Variația negativă reprezintă înjumătățirea numărului de studenți cu taxă înmatriculați în universitățile publice, după cum se observă în graficul următor:

EVOLUȚIA PONDERILOR NUMĂRULUI DE STUDENȚI ÎN REGIM CU TAXĂ, ÎNSUMATE PENTRU TOATE CELE TREI CICLURI DE STUDII UNIVERSITARE (2007–2014)

Sursa: CNFIS, date disponibile conform raportărilor realizate de universitățile de stat (datele privind anul universitar 2012/2013 au fost actualizate pe baza rezultatelor etapei de verificare a datelor raportate de universități)

Veniturile obținute de universități din surse extra-bugetare au fost limitate de scăderea numărului studenților cu taxă, ceea ce a făcut ca instituțiile de învățământ superior de stat să depindă într-o mare măsură de alocațiile de la bugetul de stat.

Conform raportului citat, diversificarea surselor de finanțare a instituțiilor de învățământ superior se poate face prin:

- extinderea recrutării de studenți din alte țări, fie la categorii sociale/ de vârstă care până acum nu au efectuat studii universitare;
- finanțarea directă sau indirectă de către mediul economic privat interesat a unor programe de masterat sau doctorat;
- finanțarea europeană (prin programe de cercetare specifice) sau cea internațională (în special pe baza unor acorduri bilaterale sau a unor programe ale agențiilor de dezvoltare internațională ale unor țări).

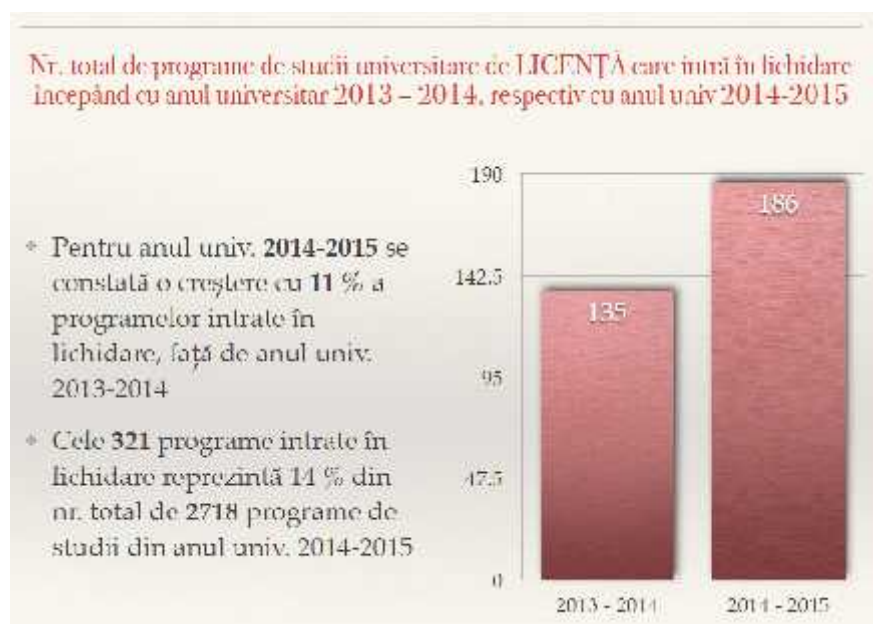
În perioada de referință, s-au majorat salariile cadrelor didactice din învățământul universitar. Astfel, conform prevederilor OUG nr. 83/2014 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2015, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice, s-au acordat majorări salariale pentru personalul didactic și didactic auxiliar astfel:

- de la 1 martie 2015, o majorare cu 5% față de luna februarie 2015
- de la 1 septembrie 2015, o majorare cu 5% față de luna august 2015.

Pentru personalul nedidactic din învățământul preuniversitar de stat, învățământul universitar de stat și din bibliotecile centrale universitare, prin O.U.G. nr. 27/2015 s-a acordat, de la 1 august 2015, o majorare cu 12% a salariilor față de luna iulie 2015. Începând cu 1 decembrie 2015, toate categoriile de personal din unitățile/instituțiile de învățământ de stat au beneficiat de o majorare cu 15% a salariilor față de luna noiembrie 2015.

VII. Corelarea programelor de studii universitare cu cerințele pieței muncii

MECS încurajează adaptarea continuă a conținuturilor programelor de studii. În cadrul procesului privind consolidarea și restructurarea sistemului de învățământ superior, din perspectiva

calității actului educațional universitar și a relevanței sale pentru piața muncii, MECS împreună cu ÎIS au decis lichidarea a 147 de specializări universitare în anul universitar 2012-2013, urmate de alte 135 în 2013-2014 și 186 în anul 2014-2015, în total ajungând la 468 de programe de studii universitare de licență, reprezentând 17% din numărul total de 2718 programe de studii din anul universitar 2014 - 2015. De asemenea, ca

urmare a evaluărilor instituționale, unele instituții de învățământ superior au fost trecute într-un program de monitorizare, iar un număr de 10 instituții de învățământ superior particular au toate programele de studii intrate în lichidare.

Pentru a sprijini solicitările mediului socio-economic, au fost suplimentate locurile finanțate de la bugetul de stat pentru programele de studii universitare de licență din domeniile conexe IT-ului (calculatoare, tehnologia informației, ingineria sistemelor, informatică, inginerie electronică, telecomunicații etc.). Pentru anul universitar 2015-2016, 27 de instituții de învățământ superior au primit suplimentar 252 locuri.

În contextul consolidării practicilor de la nivel național și instituțional privind monitorizarea inserției pe piața muncii a absolvenților, prin proiectul strategic "Politici bazate pe evidențe și impactul asupra pieței forței de muncă, INFO-HE", se are în vedere asigurarea sustenabilității proiectelor care au ca tematică monitorizarea inserției pe piața muncii a absolvenților, dar și implementarea de instrumente integrate la nivel național, pentru urmărirea parcursului educațional al tinerilor și a angajării pe piața muncii a absolvenților de studii superioare.

S-a avut în vedere compatibilizarea periodică a conținuturilor programelor de studii cu competențele cerute pe piața muncii: au fost evaluate sau reevaluate de către ARACIS 95% dintre programele de studii universitare. Se realizează un proces periodic de redefinire a competențelor cerute pe piața muncii pentru fiecare calificare, realizat de către ANC, cu implicarea Comitetelor sectoriale.

În ceea ce privește Registrul Național al Calificărilor din Învățământul Superior s-au efectuat operațiunile prezentate sintetic în următorul tabel:

Numărul instituțiilor de învățământ superior înscrise	22		
Numărul facultăților înscrise	44		
Numărul calificărilor înscrise	471	Licență	192
		Master	279
Numărul calificărilor validate	11		
Numărul calificărilor validate și înscrise	1		
Numărul calificărilor revizuite	109	Licență	69
		Master	40
Numărul instituțiilor de învățământ superior cu dosare în lucru	4		
Numărul instituțiilor de învățământ superior în așteptare completare dosare de înscriere	3		
Standarde Ocupaționale pentru educație și formare profesională avizate	10 standarde de nivel 6.		

Alte acțiuni privind întărirea legăturii dintre instituții de învățământ superior și mediul de afaceri și adaptarea sistemului de învățământ superior la nevoile și dinamica pieței muncii, au fost derulate prin:

- Parteneriatul la nivel național „Coaliția pentru Dezvoltarea României”
- Parteneriatele MECS pentru implementarea proiectelor POS-DRU.

Pentru a răspunde cerințelor reale ale calificărilor de pe piața forței de muncă, ARACIS actualizează standardele de evaluare, astfel încât universitățile pot modifica conținutul curriculumului

pentru un procent de 20%, în vederea corelării programelor de studii cu cerințele mediului socio – economic.

Prin Ordinul nr. 650/2014, privind Metodologia-cadru privind organizarea și funcționarea Centrelor de Consiliere și Orientare în Carieră (CCOC) în sistemul de învățământ superior din România, s-a urmărit consolidarea sistemului de consiliere și orientare profesională a studenților și elevilor din anii terminali. Obiectivele acestor centre: consilierea elevilor și studenților în privința traseului educațional, reducerea abandonului universitar și facilitarea relației dintre studenți și piața muncii. În cadrul acestor Centre, vor funcționa unități de analiză și gestiune previzională a solicitărilor pieței muncii. În același timp, se creează posibilitatea stabilirii, la nivelul instituției de învățământ superior, de structuri consultative formate din reprezentanți ai mediului economic, academic, cultural și profesional extern.

Pentru consolidarea practicilor de la nivel național și instituțional privind urmărirea inserției pe piața muncii a absolvenților, au fost create instrumente de monitorizare a inserției absolvenților de învățământ superior pe piața muncii, care să faciliteze schimbul de informații și analiza corelării ofertei educaționale cu cerințele pieței muncii. Astfel, a fost realizată o platformă informatică pentru facilitarea accesului instituțiilor de învățământ superior și autorităților centrale la instrumentele de monitorizare realizate până în prezent. Această platformă facilitează dezvoltarea și implementarea de studii de cercetare privind percepția studenților și absolvenților, legată de procesul educațional și corelarea acestuia cu parcursul profesional.

Proiecte relevante pentru corelarea sistemului de învățământ superior cu solicitările de pe piața muncii

1. Proiectul *De la teorie la practic prin întreprinderea simulat* (proiect finanțat din FSE) a vizat dezvoltarea aptitudinilor de muncă ale persoanelor aflate în tranziție de la școală la viața activă, folosind metoda inovatoare de învățare „întreprindere simulată”, prin:

- facilitarea inserției și menținerii pe piața muncii a tinerilor absolvenți, anticiparea cât mai reală a cerințelor unui loc de muncă;
- implementarea unui instrument inovator de învățare la nivelul ÎIS;
- facilitarea schimbului de experiență referitor la întreprinderea simulată între România și Austria.

Beneficii pentru studenți:

- experiență de muncă prin practica efectuată în cadrul întreprinderilor simulate;
- dezvoltarea de competențe cheie, indiferent de domeniul în care aleg să activeze;
- învățarea directă la locul de muncă, fără amenințarea determinată de riscurile pe care le presupune un job real;
- implementarea ideilor creatoare într-un context real (cu sprijinul companiilor reale partenere);
- învățarea din experiențe multiple dobândite prin rotația posturilor;
- dezvoltarea relațiilor de colaborare cu viitorul potențial angajator;
- dezvoltarea abilităților de comunicare cu parteneri externi.

Beneficii pentru universități:

- creșterea calității actului educațional prin abordarea practică a procesului învățării;
- adaptarea continuă a programei universitare la piața muncii;
- stimularea competitivității și a inovației în mediul universitar;

- atragera unui număr mai mare de studenți către universitatea implicată în proiect, datorită garantării unei rate sporite de inserție pe piața muncii;
- cunoașterea îndeaproape a cerințelor angajatorilor privind pregătirea studenților.

2. Proiectul *Managementul corelării sistemului de învățământ cu piața muncii*, finanțat din FSE, a creat un sistem integrat, care permite monitorizarea participării și frecvenței învățământului universitar și postuniversitar, dar și evaluarea calității inserției tinerilor absolvenți pe piața muncii. În proiect au participat 50 de universități de stat și particulare din România, care au ales să se conecteze la dinamica pieței muncii utilizând instrumentele realizate. Au fost create 50 de departamente de gestiune previzională pentru monitorizarea participării și frecvenței învățământului universitar și postuniversitar. Pentru gestionarea datelor și elaborarea de rapoarte, au fost formate 1.000 de persoane.

Sistemul integrat propus pentru monitorizarea participării și frecvenței învățământului universitar și postuniversitar și evaluarea calității inserției tinerilor absolvenți pe piața muncii, este compus din:

- 1 cadru metodologic** de monitorizare a participării/frecvenței învățământului superior și a inserției studenților și absolvenților pe piața muncii;
- 1 cadru practic**, constând într-o aplicație web-based de tip portal de job-uri (<http://joburi-absolventi.edu.ro>) care oferă posibilitatea interacțiunii studenților, absolvenților, companiilor și cadrelor didactice, punând la dispoziția tinerilor absolvenți a oportunităților de integrare pe piața muncii și o bază de date unitară la nivelul celor 50 de instituții de învățământ superior participante în proiect;
- 1 cadru de monitorizare și evaluare**, care va genera rapoarte periodice la nivelul celor 50 de instituții de învățământ superior implicate în proiect și rapoarte la nivel național privind inserția studenților/absolvenților pe piața muncii din România, precum și prognoze ale cererii de forță de muncă pe termen mediu și lung.

3. Proiectul *Managementul comunicării cu alumni pentru instituțiile de învățământ superior din România*, finanțat din FSE, având ca scop crearea unei modalități eficiente de comunicare între instituții de învățământ superior – studenți – alumni – angajatori care să îi ajute pe viitorii absolvenți să înțeleagă și să răspundă nevoilor pieței muncii, contribuind astfel la consolidarea relației alumni - mediu universitar. Principalele realizări ale proiectului:

- elaborarea și operaționalizarea unei strategii de comunicare cu absolvenții;
- crearea de aplicații software pentru managementul relațiilor cu alumni, evaluarea personalului, managementul proceselor și pentru un portal de informare;
- sesiuni de formare (12 sesiuni de formare pentru 480 de persoane instruite în utilizarea sistemului informatic, 3 sesiuni de formare în utilizarea instrumentelor de comunicare).

4. Proiectul, finanțat din FSE, *Întreprindere simulată pentru tehnici de lucru în cadrul companiilor tehnologice* a urmărit creșterea adaptabilității și angajabilității viitorilor absolvenți pe piața muncii. Principalele realizări ale Proiectului:

- trei laboratoare de întreprinderi simulate pentru domeniile de studiu tehnice, dotate și echipate; elaborarea unui regulament de funcționare a întreprinderii simulate;
- aplicație software pentru simularea de procese specifice companiilor din domeniile selectate;
- aplicație software de management al relațiilor cu studenții, profesorii, tutorii;

- aplicații software pentru evaluarea competențelor dobândite și pentru managementul documentelor utilizate drept resurse de studiu;
- 600 de studenți formați în întreprinderile simulate; 240 de studenți care au efectuat stagii de practică în companii tehnologice reale, în cadrul cărora s-au creat materiale de practică.

5. Proiectul FSE *Convergența pregătirii universitare cu viața activă în domeniul economic* a fost realizat pentru îmbunătățirea competențelor studenților care urmează specializări din domeniile marketing și management, aflați în situația de tranziție de la școală la piața muncii. Aceștia își vor putea îmbunătăți aptitudinile și competențele, prin intermediul platformei software dezvoltate în cadrul acestui proiect, prin participarea la stagii de practică în laboratoarele create (Centre economice) cât și la operatori economici. Reprezentanții operatorilor economici vor fi formați cu rol de tutori, în vederea instruirii și orientării studenților în tranziția la viața activă.

Principalele realizări ale proiectului:

- crearea de instrumente informatice de simulare pentru activități de planificare a resurselor într-o companie și activități de gestiune a relațiilor cu clienții într-o companie; dezvoltarea unui portal de comunicare între instituții de învățământ superior și companii;
- crearea unui instrument software de evaluare a aptitudinilor dobândite de studenți.

6. Proiectul FSE *Tineri antreprenori de succes* și-a realizat obiectivul general privind dezvoltarea culturii antreprenoriale în rândul tinerilor prin:

- îmbunătățirea accesului la informații din domeniu,
- prezentarea oportunităților existente în mediul de afaceri din România,
- dezvoltarea de abilități practice și furnizarea de cunoștințe teoretice,
- stimularea conceperii și implementării unor planuri de afaceri,
- acordarea de sprijin pentru inițierea afacerilor.

7. Proiectul FSE *Bursa de proiecte* a creat o bursă online de proiecte unde studenții își pot comercializa ideile de afaceri prin dezvoltarea a trei sisteme software pentru interconectarea universităților sprijinite și instruirea cadrelor didactice și a studenților (240 cadre didactice instruite; 4000 studenți participanți).

VIII. Recunoașterea calificărilor și a diplomelor

Transpunerea Directivei 2005/36/CE privind recunoașterea calificărilor profesionale, cu modificările și completările ulterioare a determinat schimbări importante în legislația națională specifică. A fost adoptată Ordonanța de Guvern nr. 43/2015 pentru modificarea și completarea Legii nr. 200/2004 privind recunoașterea diplomelor și calificărilor profesionale pentru profesiile reglementate din România. Principalele prevederi se referă la:

- criteriile de recunoaștere a calificărilor profesionale în baza sistemului general de recunoaștere;
- acordarea accesului parțial la exercitarea unei profesii;
- recunoașterea stagiilor profesionale efectuate în străinătate;
- utilizarea cardului profesional european (care se va elibera pentru profesiile de farmacist, asistent medical generalist, fizioterapeut, ghid montan și agent imobiliar);

- recunoașterea automată pe baza principiilor comune de formare;
- utilizarea de teste comune de formare; cunoștințe lingvistice;
- recunoașterea stagiului profesional; mecanismul de alertă; accesul central on-line la informații; proceduri prin mijloace electronice; centre de asistență;
- transparența procedurilor.

Aceste norme urmează a fi puse în aplicare de autoritățile competente pentru profesiile reglementate din România.

Modificarea Directivei 2005/36/CE și a Regulamentului (UE) nr. 1024/2012 privind cooperarea administrativă prin intermediul Sistemului de informare al pieței interne („Regulamentul IMI”) a determinat și adoptarea Hotărârii de Guvern nr. 469/2015 pentru aprobarea criteriilor minime obligatorii de autorizare și acreditare pentru programele de studii universitare de Medicină, Medicină dentară, Farmacie, Asistență medicală generală, Moașe, Medicină veterinară, Arhitectură, transpunând criteriile minime de formare pentru cele 7 profesii reglementate sectorial. Normele vor fi puse în aplicare de instituțiile de învățământ superior în cadrul cărora funcționează specializările universitare, care conduc la obținerea titlului de calificare care dă acces la profesia respectivă.

Au mai fost adoptate:

- OMECS nr. 5269/2015 privind aprobarea Metodologiei de recunoaștere și echivalare a diplomelor și certificatelor obținute la absolvirea studiilor universitare de nivel licență, master sau postuniversitare, la instituții acreditate de învățământ superior din străinătate.
- OMECS nr. 3191/2015 pentru aprobarea Metodologiei privind recunoașterea automată a calității de conducător de doctorat, în România, pentru persoanele care au obținut această calitate în una dintre țările Uniunii Europene, ale Spațiului Economic European și în Confederația Elvețiană, precum și în universități de prestigiu ale lumii.

IX. Dimensiunea europeană și internațională a învățământului superior românesc

În domeniul afacerilor europene:

- A fost asigurată participarea activă la procesul de luare a deciziilor la nivelul Uniunii Europene, în cadrul structurilor reprezentative ale acesteia - Consiliul Educației, Comitetul Educației și grupurile de lucru organizate de Comisia Europeană.
- MECS a asigurat reprezentarea în cele două noi grupuri de lucru tehnice, continuatoare a celor care au funcționat în perioada noiembrie 2013 – octombrie 2015: Modernizarea Învățământului Superior și Competențe Transversale.
- Reprezentanții ministerului au participat la reuniunile inițiativei de cooperare macro-regională, Strategia Uniunii Europene pentru regiunea Dunării (SUERD), la care participă 14 state membre UE și terțe din bazinul Dunării.

Participarea la Procesul Bologna;

- Principalul for de decizie în cadrul Procesului Bologna este Grupul de monitorizare a Procesului Bologna (Bologna Follow-Up Group - BFUG), grup în care România a participat activ. De asemenea, România a asigurat și reprezentarea în cadrul grupurilor de lucru și

rețelelor BFUG, conform Programului de lucru privind implementarea Procesului Bologna pentru perioada 2012 – 2015.

În domeniul Relațiilor Internaționale:

OIF (Organizația Internațională a Francofoniei)

MECS este foarte activ în relația cu Direcția de Educație și Formare a OIF, concretizată prin implicarea în cadrul proiectelor „*Politici de sprijin pentru țările Europei Centrale și Orientale în domeniul formării profesionale și tehnice*” și „*Rolul reglator al statului privind calitatea și echitatea serviciilor educative*”

Promovarea limbii și culturii române; acordarea de burse de studiu etnicilor români

- Au fost organizate Cursuri de limbă, literatură, istorie și civilizație română pentru cetățeni străini, organizate în colaborare de patru universități din țară (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Universitatea „Ovidius” din Constanța, Universitatea din Craiova, Universitatea de Vest Timișoara), în baza documentelor bilaterale interguvernamentale și interministeriale în vigoare și a HG 522 /1996.
- În anul 2015, au fost acordate 72 de burse, în baza documentelor interguvernamentale și interministeriale în vigoare.
- Lectoratele de limbă, literatură, cultură și civilizație românească au continuat să funcționeze și să se dezvolte în universități din străinătate. În anul universitar 2014-2015 au funcționat 44 de lectorate, cu 45 de lectori, în 44 de universități din 25 de țări din Europa, Asia și America de Nord. Prin încheierea de protocoale interinstituționale s-au înființat 4 noi lectorate la: Universitatea din Strasbourg, Franța, Universitatea Autonomă din Barcelona, Spania, Universitatea Democritus a Traciei, Grecia și Universitatea din Geneva, Elveția, a căror activitate a început în anul universitar 2015-2016. De asemenea, s-au semnat acorduri interinstituționale cu universități din Turcia, Statul Vatican și America de Sud, unde urmează să se deschidă noi lectorate.
- Promovarea relațiilor dintre MECS și comunitățile românești din străinătate se realizează îndeosebi prin acordarea unor locuri cu bursă și locuri cu scutire de taxe școlare, aprobate, anual, prin Hotărâri de Guvern privind cifra de școlarizare în învățământul preuniversitar și superior de stat.
- În anul școlar/universitar 2014-2015, ministerul a alocat un număr de 6745 locuri cu bursă și cu scutire de taxe școlare pentru românii de pretutindeni, după cum urmează: a) **Republica Moldova = 5000 locuri:** Liceu (1500); Licență (2800); Master (550); Doctorat (125); Rezidențiat (25); b) **Ucraina = 320 locuri:** Liceu (20); Licență (200); Master (80); Doctorat (10); Rezidențiat (10); c) **Balceni/Diaspor = 1425 locuri:** Liceu (280); Licență (705); Master (303); Doctorat (35); Rezidențiat (102).

Au fost monitorizate eforturile de internaționalizare a învățământului universitar, în scopul compatibilizării sistemului de învățământ românesc cu alte sisteme performante de învățământ superior⁶, prin indicatori de raportare și acțiuni ce rezultă din recomandările Băncii Mondiale referitoare la Analiza funcțională a învățământului superior din România:

⁶ Indicatori de raportare și acțiuni ce rezultă din recomandările și comentariile cuprinse în Raportul final din data de 12.05.2011 al Băncii Mondiale referitor la evaluarea funcțională a învățământului superior din România

a. Compatibilizarea sistemului de învățământ românesc cu alte sisteme performante de învățământ superior:

- Încurajarea ÎÎS în vederea elaborării de programe de studii speciale pentru studenții străini, în limbi de circulație internațională:
 - 24 universități organizează anul pregătitor pentru studenții străini
 - 438 de programe de studii în limbi de circulație internațională
 - 46 de ÎÎS cu programe în limbi de circulație internațională
- Încurajarea înmatriculării de studenți străini:
 - 23.475 studenți străini înmatriculați
 - 77 de ÎÎS având înmatriculați studenți străini
- Derularea de activități sistematice de promovare externă a programelor de studii:
 - 58 de participări la târguri educaționale internaționale (din 27 ÎÎS)
 - organizarea zilelor porților deschise (ex. POLIFEST), a evenimentelor de orientare în carieră;
- Diversificarea serviciilor pentru studenții străini:
 - 213 de agenții de sprijin și consiliere a studenților străini la nivelul ÎÎS
 - 46 de ÎÎS unde funcționează agenții de sprijin și consiliere a studenților străini
- Implicarea ÎÎS în realizarea de rețele internaționale/parteneriate la nivel european și în utilizarea parteneriatelor instituționale și academice, în mod special pentru îmbunătățirea studiilor doctorale; amplificarea activităților didactice și de cercetare științifică cu participare internațională și creșterea numărului de teze de doctorat coordonate în sistem co-tutelă:
 - 7.156 de parteneriate internaționale (din 86 ÎÎS)
 - 349 de participări la rețele internaționale (din 69 ÎÎS)
 - 136 teze de doctorat elaborate în co-tutelă (din 31 ÎÎS)
- Încurajarea mobilităților la nivel internațional; creșterea numărului de studenți străini din UE și din țările non UE, prin crearea unor condiții de viață și studiu atractive:
 - Nr. mobilități studențești
 - 6.885 studenți plecați (70 ÎÎS), 3.418 veniți (62 ÎÎS)
 - Nr. mobilități cadre didactice
 - 6.944 cadre didactice plecate (72 ÎÎS), 1.641 venite (64 ÎÎS)
- Încurajarea parteneriatelor internaționale inter-universitare
Număr de masterate tip:
 - joint degree - 14 (7 ÎÎS), double degree - 41 (12 ÎÎS)
 - multiple degree - 1 (1 instituție)

b. Încheierea de acorduri bilaterale

- Acordurile bilaterale prevăd, în principal, următoarele: acordarea de burse de studiu, schimburi de lectori, vizite de experți, mobilități studențești, schimburi de informații științifice.
- 174 de documente bilaterale (interministeriale și interguvernamentale) și oferte unilaterale ale statului român (2013).

În cadrul proiectului ”Universitățile în contextul europeanizării și globalizării”, derulat de Unitatea Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior, a Cercetării, Dezvoltării și Inovării⁷, s-au evidențiat următoarele punctele tari ale României în privința internaționalizării, printre care:

- dezvoltare de programe de studiu cu predare în limbi de circulație internațională (engleză și franceză),
- raport calitate-preț favorabil (atractiv în special în domeniile de studiu: sănătate și inginerie),
- vizibilitate crescută în spațiul african și asiatic etc.

Printre punctele slabe identificate se numără:

- politici educaționale naționale fără continuitate,
- integrare dificilă a absolvenților pe piața muncii,
- acces redus la surse de informare electronice și dotare tehnologică adesea sub nivelul european actual.

În cadrul proiectului structural “Internaționalizare, echitate și management universitar pentru un învățământ superior de calitate” (IEMU), finanțat prin programul POSDRU (136180), derulat de Unitatea Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior, a Cercetării, Dezvoltării și Inovării⁸ s-a încercat dezvoltarea dimensiunii internaționale a educației. În această inițiativă, UEFISCDI a avut ca parteneri Asociația Internațională a Universităților (IAU), Școala națională de Studii Politice și Administrative (SNSPA) și Asociația pentru Democrație (AID). Proiectul a avut ca scop creșterea calității învățământului superior, în contextul implementării Procesului Bologna, prin îmbunătățirea strategiilor universităților din România, la nivel local, național și internațional. Astfel, au fost dezvoltate:

- **Cadrul Strategic pentru Internaționalizarea Învățământului Superior din România.**

Analiză și Recomandări⁹

Documentul a fost elaborat cu scopul dezvoltării unei politici naționale cuprinzătoare privind internaționalizarea învățământului superior din România. Documentul pune bazele elaborării viziunii și a obiectivelor unei strategii naționale privind internaționalizarea educației. Pentru dezvoltarea strategiei s-a realizat o analiză și s-au emis o serie de recomandări. Cadrul strategic include viziunea internaționalizării învățământului superior până în anul 2025.

Documentul este fundamentat prin studiile instituționale de auto-evaluare întreprinse de 20 de universități românești participante în proiectul IEMU, ca rezultat al schimbului de experiență privind planificarea strategică în cadrul vizitelor reciproce ale echipelor de experți români și străini. Aceștia s-au angajat în discuții cu reprezentanți ai universităților într-un exercițiu interactiv, care a implicat mai multe părți interesate, pentru a crea o perspectivă a internaționalizării învățământului superior românesc.

- **19 strategii instituționale**¹⁰ (la nivel de universitate) cu privire la internaționalizarea educației, în concordanță cu strategia națională și cu nevoile universităților implicate în proiect

Plecând de la premisa că fiecare universitate, în conformitate cu autonomia universitară, își definește propria strategie universitară, cu ajutorul unui grup de experți de la nivel național și

⁷ http://www.edu2025.ro/UserFiles/File/LivrabileR1/diagnostic_panel5.pdf

⁸ <http://iemu.forhe.ro/>

⁹ <http://uefiscdi.gov.ro/Upload/370bd06a-979b-4b40-8632-fa65781e50d4.pdf>

¹⁰ <http://iemu.forhe.ro/internationalizare/strategii-institutionale/>

internațional, ÎS au fost asistate în realizarea de strategii instituționale în domeniul internaționalizării educației, care au fost apoi aprobate de către senatele sau rectoratul universităților.

- „**Blueprint**” pentru o structură de promovare a informației despre sistemul de învățământ superior¹¹

Blueprintul unei structuri pentru promovarea sistemului de învățământ superior din România este un document operațional care vine în sprijinul implementării strategiei pentru internaționalizarea învățământului superior din România și care oferă patru scenarii posibile privind dezvoltarea unei structuri care să promoveze ÎS din România.

- **Ghid practic privind internaționalizarea învățământului superior românesc**¹²

Publicația a fost concepută pentru cei interesați de dezvoltarea internaționalizării educației în învățământul superior, membri ai comunității academice și administrative din cadrul instituțiilor de învățământ superior. Scopul ghidului este de a oferi celor interesați de dimensiunea internaționalizării învățământului superior o definiție a tuturor aspectelor asociate conceptului de internaționalizare a educației, diferite perspective privind metodele de dezvoltare a internaționalizării educației, exemple de bună practică, tendințe la nivel global, avantajele și oportunitățile dezvoltării internaționalizării, barierele și obstacolele care stau în calea dezvoltării acestei dimensiuni ș.a.

- **Study in Romania (www.studyinromania.gov.ro)** - un portal de promovare a informațiilor cu privire la învățământul superior

www.sir.gov.ro - este prima platformă complexă care promovează învățământul superior românesc la nivel global, contribuind la atragerea studenților naționali și internaționali, în programe de studiu din oferta educațională a universităților românești. Platforma oferă informații privind sistemul de învățământ superior din România; avantajele studenților străini care studiază în România; programele de studii în limbi străine; înscrierea candidaților în cadrul acestor programe de studii; obținerea vizei de studiu/ permisului de rezidență; viața de zi cu zi și facilitățile de care beneficiază studenții în România. Până în prezent www.studyinromania.gov.ro are peste 1200 de programe de studii în 14 limbi străine din cadrul a 17 universități românești - cont FB: <https://www.facebook.com/StudyinRomania.gov.ro>.

- **Un set de indicatori**¹³ de referință cu privire la internaționalizare

În dezvoltarea indicatorilor a fost analizat modul în care internaționalizarea poate fi operaționalizată pentru a putea implementa astfel de indicatori de măsurare, s-au luat în calcul exemplele de bune practici de la nivel internațional, date colectate la nivel național, ș.a. Astfel au fost realizate următoarele:

- Listă de posibili indicatori folosiți la nivel internațional
- Listă de indicatori principali sau alternative în contextul românesc
- Listă de indicatori pilotați pe datele deja existente în România, pentru a observa puterea de discriminare
- Listă suplimentară de indicatori care au nevoie de colectare de date adiționale la nivel național.

Totodată, a fost organizată conferința internațională ”Future of Higher Education: Bologna Researchers’ Conference, second edition”, în 24 – 26 noiembrie 2014, la Biblioteca Națională a

¹¹ <http://uefiscdi.gov.ro/Upload/33f53e86-ea59-4acc-9be5-90ff56415ca8.pdf>

¹² <http://uefiscdi.gov.ro/Upload/19bb0071-bc38-4855-9344-cb3e091bcb5d.pdf>

¹³ http://iemu.forhe.ro/wp-content/uploads/2015/12/RO_061215_Intl-indicators-for-Romania_final-complet.pdf

României, București. Evenimentul a reunit peste 200 de cercetători în domeniul educației din toată lumea și a avut ca rezultat, publicarea volumului ”The European Higher Education Area: Between critical reflections and future policies”.

În cadrul programului Erasmus+, în anul academic 2014/2015 au participat 72 de instituții de învățământ superior publice și private din România. Bugetul contractat a fost de 21,683 mil. Euro. Cu acest buget s-au finanțat mobilitățile pentru 6000 de studenți și 2900 de profesori și personal administrativ din universități. În același timp, au venit în România 1950 studenți și 1600 profesori. În anul 2014 s-au selectat pentru finanțare 7 proiecte de parteneriat strategic (KA2) în domeniul învățământului superior, care se vor derula în perioada 2014 - 2016/2017, cu un buget total de 1,175 mil. Euro. În 2015, s-au selectat pentru finanțare 6 proiecte de parteneriat strategic în domeniul învățământului superior, care se vor derula în perioada 2015/2017, cu un buget total de 1,244 mil. Euro.

La proiectele de mobilitate finanțate prin Mecanismul SEE¹⁴ au participat 17 universități, cu un buget de 1,4 mil. Euro, prin care s-au finanțat mobilitățile a 152 studenți și 102 cadre universitare. De asemenea, s-au finanțat 6 proiecte de cooperare între universități din România și cele din Norvegia, Islanda și Liechtenstein, care se vor finaliza în 2016. În 2015, s-au selectat pentru finanțare 4 proiecte de cooperare.

S-au organizat și desfășurat în condiții optime concursurile pentru obținerea burselor de studii în străinătate pentru următoarele state cu care România are încheiate protocoale bilaterale sau care au oferte unilaterale în acest sens: China, Federația Rusă, Egipt, Siria, Emiratele Arabe, Israel, Kazahstan, Turkmenistan, Armenia, Azerbaidjan, Mongolia, Ucraina, Republica Moldova, Iordania, Iran, Irak, Kuwait, Maroc, Nigeria, Vietnam, India, Grecia, Macedonia, Ungaria, Italia, Croația, Polonia, Slovacia, Slovenia, Muntenegru, Norvegia, Cuba, Peru, Mexic, Turcia, Belgia, Luxemburg. În urma acestor acțiuni, rezultatele sunt cuantificabile prin cei peste 200 de tineri care au fost nominalizați prin ordin al ministrului să efectueze studii în străinătate.

Programul CEEPUS¹⁵ - Central European Program for University Studies este un program regional de mobilități academice, care se derulează în Europa Centrală și de Est din anul 1993. Studenților și cadrelor didactice care participă în program li se asigură bursă lunară în diferite cantumuri, cazare gratuită în cămine studențești și acces gratuit în laboratoare pentru realizarea programului de studii de cercetare. România alocă anual, prin Hotărâre de Guvern privind cifrele de școlarizare în învățământul de stat, un număr de 500 luni bursă pentru cadre didactice și studenți străini. Totodată, din România participă anual un număr de aproximativ 450-500 de studenți și cadre didactice.

¹⁴ Pe 21 martie 2012 s-a semnat Memorandumul de înțelegere între guvernul României și guvernele din Norvegia, Islanda și Liechtenstein pentru implementarea Mecanismului Financiar al Spațiului Economic European (SEE) 2009 – 2014, prin care României i se alocă fonduri în valoare de 176.443.750 euro. Detalii - <http://www.see-burse.ro/>

¹⁵ Programul CEEPUS - Central European Program for University Studies este un program regional de mobilități academice care se derulează în Europa Centrală și de Est din anul 1993. România este membră din anul 1998. Adresa de Internet: www.ceepus.info

Nr. burse (în luni)

Anul academic / nr. luni-bursă	Total - intrări	Total - ieșiri
2010/2011	467	526
2011/2012	375,5	498
2012/2013	417	397
2013/2014	421	450
2014/2015	377	457

În ceea ce privește plata bursei pentru mobilități, România a fost apreciată pentru procentul de 75% de folosire a lunilor-bursă aferente anului academic 2014-2015. De asemenea, în anul 2014, pentru prima oară în 15 ani de participare în program, Premiul ministerial CEEPUS III a fost acordat unei rețele românești, respectiv RO – 0058, aparținând Universității Tehnice din Cluj-Napoca, cu tema „Design, implementation and use of joint programs regarding quality in manufacturing engineering”. România a fost citată cu cele mai multe rețele tematice CEEPUS naționale - 116, aflându-se pe primul loc în clasamentul CEEPUS. În aprilie 2015, la cea de-a 19-a reuniune a Comitetului Mixt al Miniștrilor din țările care derulează programul CEEPUS, România a preluat președinția Comitetului Mixt al Miniștrilor CEEPUS pentru următorii doi ani: 2015-2017.

X. Gestiunea absorbției fondurilor structurale

Au fost finanțate intervenții privind asigurarea calității în învățământul universitar, îmbunătățirea managementului universitar, creșterea accesului la educația universitară, dezvoltarea învățământului superior bazat pe competențe (programe de licență și masterat), sprijinirea tinerilor cercetători prin programe doctorale și postdoctorale.

În cadrul Domeniului Major de Intervenție 1.2, au fost promovate proiecte care urmăresc:

- ✓ dezvoltarea și implementarea sistemului național de calificări în învățământul superior;
- ✓ îmbunătățirea managementului universitar și creșterea capacității instituțiilor de învățământ superior de a furniza calificări superioare adaptate cerințelor în schimbare ale pieței muncii;
- ✓ îmbunătățirea unor programe de licență și masterat în conformitate cu Cadrul Național al Calificărilor în Învățământul Superior, inclusiv prin validarea și certificarea învățării anterioare corespunzătoare învățământului superior și completarea studiilor cu programe flexibile finalizate cu certificări;
- ✓ extinderea oportunităților de învățare și promovarea inovării în învățământul superior;
- ✓ consolidarea inovării, cooperării și a rețelelor între universități, mediul de afaceri și centrele de cercetare.

Activitățile au vizat atât sistemul, cât și instituțiile de învățământ superior în vederea asigurării calității, adaptării programelor de studii la cerințele pieței muncii și dezvoltării mecanismelor de creștere a accesului la învățământ superior.

În cadrul Domeniului Major de Intervenție 1.2 au fost contractate, până la 30 iunie 2015, 183 de proiecte. Ca urmare a operațiunilor finanțate prin POSDRU 2007-2013, au fost sprijinite 1.422 de

programe, fiind implementate 486 programe de licență/ masterat, conform CNCIS. Au fost dezvoltate/actualizate 1.153 de calificări, fiind validate 803 calificări.

Valoarea totală contractată, în cadrul DMI 1.2, a fost de 1.354.512.196 lei, din care valoare eligibilă 1.307.479.316 lei, iar valoarea rambursată până la data de 30.06.2015 a fost de 351.753.106 lei. În cadrul Domeniului Major de Intervenție 1.5, au fost promovate proiecte destinate îmbunătățirii formării inițiale a viitorilor cercetători în cadrul programelor doctorale. Activitățile au vizat:

- ✓ sprijinirea dezvoltării resurselor umane în cercetare, dezvoltare și inovare prin programe doctorale și programe de instruire mai bune;
- ✓ îmbunătățirea participării, creșterea atractivității și motivației pentru cariera în cercetare prin sprijinirea doctoranzilor și prin creșterea implicării în activitatea de cercetare post-doctorală;
- ✓ îmbunătățirea programelor doctorale și post-doctorale;
- ✓ dezvoltarea școlilor doctorale și rețelelor între universități, centre de cercetare și întreprinderi, inclusiv organizarea și managementul lor;
- ✓ sprijinirea colaborării dintre universități, centre de cercetare și companii.

Cuantumul bursei de care au beneficiat doctoranzii nu a depășit 2.200 lei/lună/doctorand în România iar pentru bursa în străinătate cuantumul bursei nu a depășit 4.200 lei/lună/doctorand.

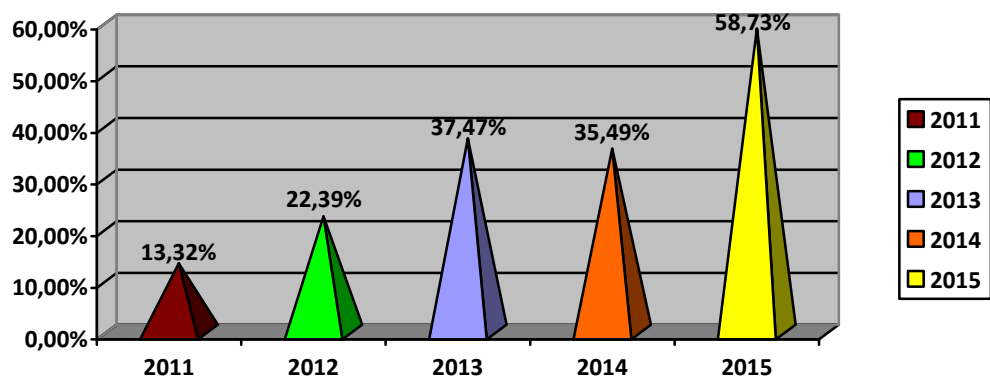
Ca urmare a operațiunilor finanțate prin POSDRU 2007-2013 la nivelul instituțiilor de învățământ, au obținut titlul științific de doctor 3.508 persoane. În cadrul proiectelor, au fost realizate 28.874 lucrări științifice, din care 20.869 publicate de doctoranzi și cercetători - programe doctorale și 9.778 publicate de doctoranzi și cercetători - cercetare post doctorală. Sprijinirea doctoranzilor și cercetătorilor postdoctoranzi are ca scop îmbunătățirea participării la programe doctorale și post-doctorale, dezvoltarea mobilității academice pentru doctoranzi și cercetători, creșterea atractivității și motivației pentru alegerea unei cariere în cercetare și posibilitatea de a beneficia de stagii de studii într-o universitate/centru de cercetare din UE.

În cadrul DMI 1.5 au fost contractate, până la data de 30.06.2015, 171 de proiecte cu o valoare totală de 2.028.123.055 lei din care valoare eligibilă 1.993.952.830 lei, iar valoarea rambursată până la data de 30.06.2015 a fost de 805.085.876 lei. Au fost finalizate 135 proiecte. La data de 30.06.2015 au fost aprobate, în cadrul acestui DMI, un număr de 15 proiecte (CPP 187) cu o valoare totală de 53.796.645 lei.

Un număr de 56 universități au avut calitatea de beneficiar pe toate DMI-urile gestionate de către OIPOS DRU MECS.

Astfel, până la data de 30.06.2015 în cadrul proiectelor implementate în cadrul DMI-urilor 1.2, 1.5 au fost procesate 233 de cereri de rambursare pentru care s-a solicitat suma de 149.403.171 lei și a fost plătită suma de 68.666.207 lei. De asemenea, au fost procesate 29 de cereri de rambursare privind restituirea TVA prin care s-a solicitat suma de 2.835.019 lei și a fost plătită suma de 1.972.534 lei.

Procentual, sumele plătite pentru cereri de rambursare - proiecte învățământ superior – sunt reprezentate grafic astfel:

Capitolul 3. PRIORITĂȚILE ÎNVĂȚĂMÂNTULUI SUPERIOR PENTRU 2016

- I. Asigurarea cadrului normativ necesar funcționării sistemului de învățământ superior și a suportului instituțional pentru dezvoltare
- II. Facilitarea tranziției de la învățământul secundar la învățământul superior (programul ROSE)
- III. Asigurarea accesului egal și creșterea participării în învățământul superior
- IV. Susținerea integrității și îmbunătățirea activității consiliilor academice; garantarea autonomiei universitare, asociată cu răspunderea publică
- V. Creșterea competitivității instituțiilor de învățământ superior prin îmbunătățirea calității și a finanțării bazate pe criterii obiective
- VI. Corelarea programelor de studii universitare cu cerințele angajatorilor
- VII. Promovarea parteneriatelor și consolidarea învățării pe tot parcursul vieții
- VIII. Internaționalizarea învățământului superior
- IX. Creșterea transparenței și consultarea cu toate părțile interesate
- X. Monitorizarea măsurilor cuprinse în Strategia Națională pentru Învățământ Terțiar 2015 – 2020.

I. Asigurarea cadrului normativ necesar funcționării sistemului de învățământ superior și a suportului instituțional pentru dezvoltare

Ministerul Educației și Cercetării Științifice va continua să asigure reglementările necesare în domeniul învățământului superior.

Vor fi promovate de hotărâri de guvern privind:

- aprobarea Nomenclatorului domeniilor și al specializărilor/programelor de studii universitare și a structurii instituțiilor de învățământ superior pentru anul universitar 2016 – 2017,
- aprobarea cifrelor de școlarizare pentru învățământul superior de stat,
- acreditarea domeniilor de studii universitare de master, a programelor de studii universitare de master, a domeniilor de doctorat și a numărului maxim de studenți ce pot fi școlarizați,
- aprobarea conținutului și formatului actelor de studii care vor fi eliberate absolvenților ciclului II - studii universitare de masterat,
- completarea și modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1418/2006 pentru aprobarea Metodologiei de evaluare externă, a standardelor, a standardelor de referință și a listei indicatorilor de performanță a Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Superior,
- aprobarea Strategiei privind internaționalizarea învățământului superior.

Se vor adopta ordine de ministru privind:

- aprobarea Metodologiei-cadru privind organizarea admiterii în ciclurile de studii universitare de licență, de master și de doctorat pentru anul universitar 2016 – 2017,
- aprobarea Metodologiei de alocare a fondurilor bugetare pentru finanțarea de bază și finanțarea suplimentară a instituțiilor de învățământ superior de stat din România,

- aprobarea Metodologiei de alocare și utilizare a fondului pentru dezvoltarea instituțională a instituțiilor de învățământ superior de stat pentru anul 2016,
 - aprobarea numărului de locuri - granturi de studii (anul I) finanțate de la bugetul de stat din instituțiile de învățământ superior de stat,
 - reglementarea cadrului normativ privind evaluarea tezelor de doctorat și acordarea titlurilor de doctor precum și a cadrului normativ pentru evaluarea școlilor doctorale,
 - reglementarea cadrului normativ în vederea compatibilizării domeniilor CNATDCU și ARACIS.
- În ceea ce privește corelarea într-un sistem informatic strategic a actualelor instrumente de colectare și raportare a datelor, se vor realiza:
- Operaționalizarea Registrului Educațional Integrat (REI) prin corelarea platformelor existente de culegere și analiză de date (RMU, Platforma culegere a datelor statistice din învățământul superior pentru finanțare - ANS, Baza de date a sistemului de învățământ preuniversitar - SIIIR, Sistemul informatic de preluare, evaluare și informare privind tezele de doctorat și de gestionare a titlurilor universitare - DOCT);
 - Implementarea unui sistem de trasabilitate între sistemul educațional și piața muncii prin interconectarea datelor din educație (REI și SIIIR) cu cele de piața muncii (Bazele de date REVISAL, AJOFM și ANAF);
 - Operaționalizarea platformei de gestionare a doctoratelor.

II. Facilitarea tranziției de la învățământul secundar la învățământul superior (programul ROSE)

Proiectul ROSE, finanțat printr-un împrumut de 200 de milioane de euro acordat de Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare, își propune să contribuie la reducerea abandonului în învățământul secundar și terțiar și la creșterea ratei de promovare a examenului de bacalaureat.

Proiectul este structurat în trei componente, primele două fiind concepute pentru a aborda aspecte sociale și de performanță școlară/academică și care conduc la performanța scăzută a elevilor în învățământul secundar superior, precum și a studenților în primii ani din învățământul superior.

Componenta 1: Proiectul își propune să sprijine aproximativ 1.160 de licee de stat cu performanțe scăzute (reprezentând circa 80% din totalul liceelor de stat), prin acordarea de granturi pe o perioadă de aproximativ patru ani, în valoare medie de 100.000 euro, în vederea reducerii ratei de abandon școlar, creșterea ratei de absolvire și îmbunătățirea performanței la examenul de bacalaureat.

Componenta 2: are în vedere intervenții la nivelul universităților din sistemul public de învățământ, prin acordare de granturi, în valoare totală de 49,1 milioane de Euro, pentru a sprijini studenții în situație de risc.

În cadrul *Schemei de granturi necompetitive*, se va acorda prioritate domeniilor de creștere economică în România, precum agricultura, ingineria, științele exacte și medicina. Vor fi sprijiniți aproximativ 60.000 de studenți aflați în situație de risc din circa 300 de facultăți (aproximativ 85% din facultățile din universitățile de stat), pe o perioadă de maximum 3 ani, valoarea granturilor fiind, în medie, de 100.000 euro.

În cadrul *Schemei de granturi competitive* se pot finanța:

a) programe de tip ”punte”, „summer bridge”;

b) crearea, dezvoltarea și asigurarea funcționării inițiale a unui număr de 24 de centre de învățare/laboratoare în universități publice, prin acordarea de granturi în valoare de maximum 200.000 euro.

Componenta 3, în valoare estimată de 6,4 milioane de euro, va asigura managementul general de proiect și va include și revizuirea schemei de împrumut pentru studenți.

III. Asigurarea accesului egal și creșterea participării în învățământul superior

- Analiza sistemelor de admitere și a impactului lor asupra participării diferitelor grupuri sociale, ratelor de absolvire etc.
- Analiza fenomenului privind declinul populației de studenți și identificarea soluțiilor pe care instituțiile de învățământ superior le pot adopta pentru a preveni efectele acestuia
- Dezvoltarea unor instrumente online pentru facilitarea procesului de admitere online în învățământul superior
- Creșterea cu 20% a cuantumului alocat de către minister pentru burse studentești și reformarea sistemului de acordare a acestora
- Creșterea, prin metodologia de finanțare, a capacității universităților de a asigura accesul la programe de studii pentru persoane provenite din medii dezavantajate socio-economic și de a încuraja studenții proveniți din aceste medii să își finalizeze studiile
- Continuarea acordării de locuri distincte tinerilor romi la admiterea în facultăți prin includerea în metodologia de finanțare a unor indicatori specifici
- Susținerea persoanelor cu dizabilități pentru a accesa și finaliza studiile universitare
- Prioritizarea investițiilor în reabilitarea clădirilor cu risc seismic și a căminelor studentești
- Îmbunătățirea serviciilor oferite de Centrele de consiliere și orientare în carieră pentru elevii din anii terminali, studenți și absolvenți în vederea eficientizării activităților acestora.

IV. Susținerea integrității și îmbunătățirea activității consiliilor academice; garantarea autonomiei universitare, asociat cu r spunderea public

- Restructurarea activității consiliilor academice, în vederea eficientizării și transparentizării activității (selectarea membrilor consiliilor naționale pe criterii de competență cu respectarea normelor de etică și prin revizuirea cadrului metodologic actual și crearea de instrumente adecvate),
- Crearea unui cadru normativ clar cu privire la evaluarea tezelor de doctorat, precum și la acordarea și retragerea titlului de doctor, corelat cu consolidarea autonomiei universitare,
- Lansarea unui proiect strategic finanțat din fonduri europene pentru dezvoltarea capacității instituționale a universităților din România și a organismelor centrale (CNATDCU, CNE) în abordarea eticii și Evaluarea internațională a școlilor doctorale din România,
- Operaționalizarea sistemului de preluare, evaluare și informare privind tezele de doctorat și gestionare a titlurilor universitare și susținerea proiectului PODCA “Sisteme moderne de preluare, evaluare și informare privind tezele de doctorat și de gestionare a titlurilor universitare”.

- Susținerea autonomiei universitare prin deblocarea utilizării sumelor din soldul universităților în vederea dezvoltării instituționale.

V. Creșterea competitivității instituțiilor de învățământ superior prin îmbunătățirea calității și a finanțării bazate pe criterii obiective

- Actualizarea Metodologiei de evaluare externă a Agenției Române pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior,
Metodologia va fi elaborată în baza recomandărilor formulate prin studii preliminare cu privire la impactul practicilor curente la nivel național în domeniu, precum și a situației, tendințelor și bunelor practici la nivel european. Se va urmări creșterea relevanței programelor de studii universitare, respectiv creșterea gradului de angajare și integrare profesională a absolvenților de învățământ superior.
- Dezvoltarea de instrumente de management prin realizarea de ghiduri și standarde pentru implementarea și asigurarea raportării rezultatelor,
Această activitate va presupune elaborarea noilor instrumente de evaluare – proceduri de evaluare, fișe și rapoarte de vizită, standarde specifice pentru diferitele domenii etc. Se va urmări dezvoltarea și îmbunătățirea instrumentelor informatice suport pentru aplicarea metodologiilor și procedurilor elaborate, inclusiv îmbunătățirea sistemului de gestionare al Registrului Național al Evaluatorilor ARACIS,
- Sprijinirea, de către Autoritatea Națională de Calificări, a instituțiilor de învățământ superior în organizarea de programe de studii de formare și dezvoltare profesională continuă,
- Proiectarea unei metodologii de evaluare a instituțiilor de învățământ superior în scopul clasificării instituționale și a ierarhizării programelor de studii,
- Crearea de stimulente financiare (finanțare suplimentară) pentru ÎIS care au elaborat programe noi cu privire la competențele transversale și antreprenoriale,
- Continuarea utilizării, în cadrul metodologiei de repartizare a finanțării suplimentare, a unor indicatori privind resursa umană (exemplu: indicatorul privind calitatea resursei umane, indicatorul privind impactul activității științifice/ creației artistice și cel privind performanța activității științifice/ creației artistice).

VI. Corelarea programelor de studii universitare cu cerințele angajatorilor

- Actualizarea Nomenclatorului domeniilor și al specializărilor/programeelor de studii universitare,
- Asigurarea funcționării unităților de analiză și gestiune previzională a solicitărilor pieței muncii,
- Consolidarea instrumentelor de monitorizare a inserției absolvenților de învățământ superior pe piața muncii,
- Identificarea și validarea surselor de date (ANFP, MECS, INS, Comisia de Prognoză, ANOFM, angajatori publici reprezentativi), valorificarea informațiilor existente, inițierea unor

analize complexe care să permită realizarea unei corecte diagnoze și lansarea unor scenarii privind mobilitatea ocupațională a tinerilor pe un orizont de timp scurt/ mediu/ lung,

- Proiectarea stagiilor de practică care să susțină beneficiarii în planificarea carierei, diseminarea și promovarea unor norme și proceduri specifice (referitoare la internship, stagii de practică, voluntariat) accentuându-se beneficiile multiple (pentru student, pentru instituția de învățământ, pentru angajator).

VII. Promovarea parteneriatelor și consolidarea învățării pe tot parcursul vieții

- Actualizarea și simplificarea prevederilor privind recunoașterea diplomelor
- Crearea cadrului normativ pentru dezvoltarea și finanțarea de la buget a unor forme flexibile de învățământ superior pe întreg parcursul vieții, care să permită adulților acumularea și certificarea unor competențe profesionale constitutive calificărilor de la nivel licență/ master
- Aplicarea OMECS nr. 5800/2015 privind înregistrarea instituțiilor de învățământ superior acreditate din România în Sistemul de informare al pieței interne – IMI (prin sistemul IMI, autoritățile competente din Statele Membre ale UE cooperează în vederea facilitării recunoașterii profesionale a calificărilor)
- Aplicarea Regulamentului 983 al Comisiei Europene din 24 iunie 2015 privind procedura de eliberare a cardului profesional european și aplicarea mecanismului de alertă în temeiul Directivei 2005/36/CE a Parlamentului European și a Consiliului
- Stimularea mobilității în vederea formării continue în străinătate a 150 de formatori Erasmus+
- Finanțarea a 72 de universități pentru proiecte Erasmus+, care să permită mobilități de studiu sau plasament pentru 6900 de studenți și mobilități de predare sau formare pentru 3000 de cadre universitare
- Finanțarea a 30 de universități pentru proiecte Erasmus+, care să permită mobilități de studiu sau plasament pentru 1000 de studenți și mobilități de predare sau formare pentru 300 de cadre universitare, înspre și dinspre țările din afara programului
- Finanțarea a 7 proiecte Erasmus+ de parteneriat strategic în domeniul învățământului superior
- Înființarea Registrului Național al Calificărilor RNC
- Elaborarea și diseminarea unei metodologii privind realizarea de parteneriate universități – furnizori de formare profesională.

VIII. Internaționalizarea învățământului superior

- Elaborarea Strategiei naționale privind internaționalizarea învățământului superior,
- Lansarea unui proiect strategic pentru sprijinirea universităților în vederea implementării propriilor strategii de internaționalizare și adaptării ofertei curriculare la contextul global,
- Stimularea universităților în a-și promova oferta educațională pe portalul Study in România,
- Participarea la procesul decizional în cadrul Uniunii Europene și la programele europene dedicate învățământului superior,

Pentru 2015/2016, bugetul alocat mobilităților studenților și cadrelor universitare în Erasmus+, către țările programului, este de 21,8 mil. euro. Se estimează participarea la mobilități a 6100 studenți și 2900 cadre universitare,

- Colaborarea și oferirea de suport în înființarea unei structuri de tipul „bottom-up” care să coordoneze politicile de promovare a învățământului superior,
- Sprijinirea unei structuri de tip Bologna Follow-up Group la nivel național pentru dezvoltarea politicilor și reprezentarea României în structurile procesului Bologna – BFUG,
- Organizarea Conferinței Diaspora în cercetarea științifică și învățământul superior, ediția 2016, la Timișoara (eveniment ce se va desfășura sub înaltul patronaj al Președintelui României),
- Participarea la programul de cercetare EUROSTUDENT VI,
- Includerea, în Metodologia de finanțare, a unor indicatori privind orientarea internațională a universităților (mobilitate studenți, participare la programe internaționale, atragerea de studenți străini, mobilități profesionale, parteneriate instituționale, doctorate în cotutelă),
- Dezvoltarea posibilității de recunoaștere online a calității de conducător de doctorat/ a funcției didactice inclusiv prin acțiuni de „Brain gain”,
- Continuarea programului de burse instituite prin HG nr. 697/1996 și HG nr. 1212/2008 privind bursele „Titu Maiorescu” pentru efectuarea de stagii de studii de masterat/doctorat sau de cercetare în străinătate.

Începând din luna martie 2016, România va prelua președinția *Alianței Internaționale pentru Memoria Holocaustului (IHRA)*, ca o recunoaștere internațională a progreselor importante realizate de țara noastră în ultimul deceniu, privind formarea noilor generații în spiritul combaterii manifestărilor anti-semite, rasiste și xenofobe, al asumării trecutului istoric și comemorării victimelor Holocaustului.

IX. Creșterea transparenței și consultarea cu toate părțile interesate

- Colaborarea cu Administrația Prezidențială în structurarea dezbaterii în domeniul educației și cercetării, având ca prim scop realizarea unei viziuni și stabilirea unor obiective de țară pe termen lung,
- Îmbunătățirea accesului pe piața forței de muncă și a mobilității academice a absolvenților, prin crearea posibilității verificării online a documentelor de studii,
- Implementarea sistemului de informare a pieței interne – IMI în vederea emiterii cardului profesional european, a sistemului de alerte și notificări,
- Acordarea de sprijin reciproc în construirea statisticilor, prin încheierea unui Acord între MECS și Institutul Național de Statistică,
- Transparentizarea finanțării universităților de stat,
- Creșterea ponderii indicatorilor de finanțare care vizează atragerea și susținerea grupurilor dezavantajate, internaționalizarea educației și transparența instituțională.

X. Monitorizarea și evaluarea măsurilor cuprinse în Strategia Națională pentru Învățământ Terțiar 2015 - 2020

Potrivit Comunicatului de la Erevan (2015, p. 2-3), politicile naționale din domeniul învățământului superior vor trebui să integreze cel puțin patru obiective:

- întărirea calității și relevanței învățării și predării;
- creșterea angajabilității absolvenților;
- creșterea gradului de incluziune a sistemului de învățământ superior;
- implementare de reforme structurale.

Coordonarea implementării și monitorizarea - evaluarea sunt esențiale pentru susținerea măsurilor prevăzute de Strategia Națională pentru Învățământ Terțiar 2015-2020. Astfel, se vor constitui: Grupul Tehnic pentru coordonarea implementării, Comitetul de Monitorizare și Organismul de Evaluare. Membrii acestor structuri vor fi selectați inclusiv din rândul principalelor părți externe interesate (studenți, cadre didactice, manageri, angajatori, alte autorități și instituții) și vor stabili programe anuale de acțiune conținând termene, responsabilități, indicatori, ținte ș.a.

A. Hotărâri de guvern și ordonanțe de urgență

Nr. crt.	Denumire act	Cerință generatoare / Impact preconizat
1.	OUG nr. 20/2015 cu privire la rectificarea bugetului de stat pe anul 2015	Au fost majorate fondurile alocate educației pentru exercițiul bugetar 2015.
2.	OUG nr. 41/2015 pentru modificarea și completarea unor acte normative, precum și pentru reglementarea unor măsuri bugetare	S-a permis universităților ca în situații bine definite să poată lua măsura de a menține în funcțiile didactice asistenții universitari care nu au încă finalizat studiile doctorale.
3.	OG nr. 42/2015 privind dreptul absolvenților de a beneficia de acte de studii recunoscute la finalizarea unor studii neautorizate și sancționarea instituțiilor de învățământ care școlarizează fără autorizare	S-au remediat unele probleme legate de acte de studii recunoscute la nivelul instituțiilor de învățământ.
4.	HG nr. 469/2015 pentru aprobarea criteriilor minime obligatorii de autorizare și acreditare pentru programele de studii universitare de Medicină, Medicină dentară, Farmacie, Asistență medicală generală, Moașe, Medicină veterinară, Arhitectură	S-au aliniat standardele minime de calitate naționale cu cele europene pentru programele de studii vizând profesii reglementate sectorial.
5.	HG nr. 565/2015 privind aprobarea Strategiei naționale pentru învățământ terțiar 2015 – 2020	A fost adoptat cadrul strategic ce se axează pe patru domenii principale de acțiune: promovarea unei participări mai largi în învățământul terțiar, în special pentru grupurile slab reprezentate; îmbunătățirea calității și relevanței învățământului terțiar; dezvoltarea angajamentelor față de economie, în special legătura cu piața muncii și inovarea/ antreprenoriatul; consolidarea guvernantei, finanțării, monitorizării și evaluării.
6.	HG nr. 567/2015 pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 918/2013 privind aprobarea Cadrului național al calificărilor	A fost aprobată corespondența dintre nivelurile CNC, actele de studii ce se eliberează, tipul de programe de educație și formare profesională din România prin care pot fi dobândite nivelurile de calificare, nivelurile de referință ale Cadrului european al calificărilor, precum și condițiile de acces corespunzătoare fiecărui nivel de calificare.
7.	HG nr. 575/2015, cu modificările și completările ulterioare (HG nr. 781/2015) și HG nr. 595/2015, cu modificările și completările	Au fost aprobate nomenclatorul studiilor universitare și programele de studii de licență, master și doctorat ce funcționează legal în anul universitar 2015-2016.

	ulterioare (HG nr. 778/2015)	Față de anul universitar anterior 2013-2014, aceste hotărâri elimină un număr de 86 programe de studii universitare de licență și 49 de programe de studii universitare de master.
--	------------------------------	--

B. Ordine de ministru

1.	OM nr. 3070/2015 pentru modificarea Metodologiei-cadru privind organizarea și funcționarea Centrelor de consiliere și orientare în carieră în sistemul de învățământ superior din România, aprobată prin Ordinul ministrului educației naționale și al ministrului delegat pentru învățământ superior, cercetare științifică și dezvoltare tehnologică nr. 650/2014	A fost actualizat cadrul normativ referitor la organizarea și funcționarea Centrelor de consiliere și orientare în carieră.
2.	OM nr. 3050/2015 privind modificarea anexei nr. 1 la Ordinul ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului nr. 5.644/2012 privind unele măsuri de organizare și funcționare a Consiliului Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare	A fost modificată structura pe comisii a CNATDCU.
3.	OM nr. 3121/2015 privind organizarea și desfășurarea procesului de obținere a atestatului de abilitare	Au fost aprobate Metodologia privind organizarea și desfășurarea procesului de obținere a atestatului de abilitare și modelul Cererii-tip pentru susținerea tezei de abilitare.
4.	OM nr. 3165/2015 pentru aprobarea Metodologiei-cadru privind organizarea admiterii în ciclurile de studii universitare de licență, de master și de doctorat pentru anul universitar 2015 – 2016	A fost actualizat cadrul normativ referitor la organizarea admiterii în anul universitar 2015 – 2016.
5.	OM nr. 3179/2015 privind aprobarea Metodologiei-cadru de organizare și desfășurare a examenelor de licență/diplomă și disertație	A fost actualizat cadrul normativ referitor la organizarea și desfășurarea examenelor de finalizare a studiilor în anul universitar 2015 – 2016.
6.	OM nr. 3180/2015 pentru completarea Ordinului ministrului sănătății publice și al ministrului educației, cercetării și tineretului nr. 1.141/1.386/2007 privind modul de efectuare a pregătirii prin rezidențiat în specialitățile prevăzute de Nomenclatorul specialităților medicale, medico-dentare și	A fost actualizat cadrul legal privind pregătirea prin rezidențiat a medicilor.

	farmaceutice pentru rețeaua de asistență medicală	
7.	OM nr. 3191/2015 pentru aprobarea Metodologiei privind recunoașterea automată a calității de conducător de doctorat, în România, pentru persoanele care au obținut această calitate în una dintre țările Uniunii Europene, ale Spațiului Economic European și în Confederația Elvețiană și în universități de prestigiu ale lumii	Au fost aprobate: Metodologia privind recunoașterea automată a calității de conducător de doctorat, în România, pentru persoanele care au obținut această calitate în una dintre țările Uniunii Europene, ale Spațiului Economic European și în Confederația Elvețiană și în universități de prestigiu ale lumii, modelul cererii-tip pentru recunoașterea automată a calității de conducător de doctorat, într-un anumit domeniu de studii universitare de doctorat, precum și modelul atestatului de recunoaștere automată în România a calității de conducător de doctorat obținută în străinătate.
8.	OM nr. 3304/2015 privind constituirea Consiliului de etică și management universitar	S-a modificat componența CEMU.
9.	OM nr. 3572/2015 privind publicarea Metodologiei de nominalizare a reprezentanților federațiilor studentești, reprezentantului patronatului și, respectiv, al sindicatului din învățământul superior în Consiliul Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Superior, precum și prin OM nr. 5751/2015 privind publicarea Procedurii de selectare, prin concurs, a membrilor Consiliului Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Superior	S-a actualizat baza legală pentru actualizarea și completarea membrilor Consiliului ARACIS.
10.	OM nr. 3751/2015 de aprobare a Metodologiei-cadru referitoare la procesul de stabilire și de alegere a structurilor și funcțiilor de conducere la nivelul instituțiilor din sistemul național de învățământ superior	A fost aprobat cadrul legal pentru organizarea alegerilor structurilor și funcțiilor de conducere din universități.
11.	OM nr. 3888/2015 privind aprobarea Metodologiei de alocare a fondurilor bugetare pentru finanțarea de bază și finanțarea suplimentară a instituțiilor de învățământ superior de stat din România, pentru anul 2015	A fost creat cadrul normativ pentru alocarea fondurilor bugetare către instituțiile de învățământ superior în anul 2015.
12.	OM nr. 3889/2015 privind aprobarea Metodologiei de alocare a fondurilor bugetare pentru finanțarea de bază și finanțarea suplimentară a instituțiilor de învățământ superior de stat din	Se instituie un nou mecanism de finanțare a universităților pe baza unor criterii de performanță care au la bază patru clase de indicatori de calitate: Predare/Învățare; Cercetare științifică/Creație artistică; Orientare

	România, pentru pilotare în anul 2015	internațională; Orientare regională și echitate socială.
13.	OM nr. 4243 privind constituirea Consiliului Național pentru Finanțarea Învățământului Superior precum și prin OM nr. 5380/2015, de modificare a ordinului anterior menționat	A fost stabilită componența CNFIS.
14.	OM nr. 4.342/25.06.2015 pentru aprobarea Metodologiei-cadru privind organizarea și funcționarea învățământului terțiar non-universitar, organizat la nivelul colegiilor din cadrul instituțiilor de învățământ superior acreditate	A fost definit cadrul de organizare a învățământului terțiar non-universitar în cadrul instituțiilor de învățământ superior, pentru facilitarea accesului absolvenților acestor colegii, cu diplomă de bacalaureat, pentru continuarea pregătirii în cadrul ciclului de studii universitare de licență.
15.	OM nr. 4403 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Consiliului Național pentru Finanțarea Învățământului Superior precum și prin OM nr. 5381/2015, de modificare a ordinului anterior menționat	A fost aprobat cadrul de funcționare al CNFIS, pe baza prevederilor Legii nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare.
16.	OM nr. 5125/2015 privind aprobarea de noi domenii în cadrul școlilor doctorale organizate în instituțiile de învățământ superior, organizatoare de studii universitare de doctorat, pentru corelarea celor trei cicluri de studii universitare	Acest ordin a fost urmat și de o serie de 5 ordine (OM nr. 5681, OM nr. 5682, OM nr. 5683, OM nr. 5684, OM nr. 5685) privind aprobarea unor domenii de studii universitare de doctorat în cadrul a 5 instituții de învățământ superior.
17.	OM nr. 5160/2015 privind organizarea de programe de studii postuniversitare de educație permanentă de către instituțiile de învățământ superior acreditate	S-a urmărit creșterea calității programelor de studii postuniversitare de educație permanentă, pentru a răspunde solicitărilor pieței muncii. A fost emis și OM nr. 5613/2015 privind aprobarea modelului certificatului de absolvire utilizat la finalizarea programelor de educație permanentă de nivel postuniversitar.
18.	OM nr. 5272/2015 privind aprobarea Procedurii de aprobare a necesarului de formulare tipizate care atestă finalizarea studiilor	A fost instituită procedura de aplicare a unora dintre prevederile OG nr. 42/2015 privind dreptul absolvenților de a beneficia de acte de studii recunoscute la finalizarea unor studii neautorizate și sancționarea instituțiilor de învățământ care școlarizează fără autorizare, în scopul prevenirii unor posibile ilegalități.
19.	OM nr. 5414/2015 privind aprobarea Metodologiei pentru desfășurarea concursului de rezidențiat pe loc și pe post în medicină, medicină dentară și farmacie, sesiunea 15 noiembrie 2015	A fost actualizat cadrul legal privind desfășurarea concursului de admitere la rezidențiat.

20.	OM nr. 5651/2015 privind aprobarea Metodologiei de alocare și utilizare a fondului pentru dezvoltarea instituțională a instituțiilor de învățământ superior de stat	Această metodologie are la bază următoarele criterii competitive de alocare a fondurilor: dezvoltarea programelor de studii; conformitatea planului strategic de dezvoltare instituțională cu politicile naționale de dezvoltare a învățământului superior; corelarea ofertei educaționale cu cererea pieței muncii; îmbunătățirea calității activității didactice; dezvoltarea infrastructurii; cultivarea legăturilor cu comunitatea locală și/sau regională; incluziunea socială; crearea sistemului integrat informatic de gestiune educațională.
21.	OM nr. 5800/2015 privind înregistrarea instituțiilor de învățământ superior acreditate din România în Sistemul de informare al pieței interne – IMI	Au fost transpuse în legislația națională prevederi din Regulamentul UE nr. 1.024/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2012 privind cooperarea administrativă prin intermediul Sistemului de informare al pieței interne, de abrogare a Deciziei 2008/49/CE a Comisiei ("Regulamentul IMI") și din Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 983/2015 al Comisiei din 24 iunie 2015 privind procedura de eliberare a cardului profesional european și aplicare a mecanismului de alertă, în temeiul Directivei 2005/36/CE a Parlamentului European și a Consiliului.

Lista de abrevieri

ALTE – Association of Language Testers in Europe	INS – Institutul Național de Statistică
ANC – Autoritatea Națională pentru Calificări	IPT – Învățământ Profesional și Tehnic
ANFP – Agenția Națională a Funcționarilor Publici	ISE – Institutul de Științe ale Educației
ANOFM – Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă	ISCED - The International Standard Classification of Education
ARACIS - Agenția Română pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior	IUE – Institutului Universitar European de la Florența
ASEM - Parteneriatul Estic, Asia-Europe Meeting	MECS – Ministerul Educației și Cercetării Științifice
CE – Comisia Europeană	NBCC Romania - National Board for Career Counselling
CEDEFOP – European Centre for the Development of Vocational Training	OCDE - Organisation for Economic Cooperation and Development
CEEPUS - Programul Central European de Schimburi Academice	OG – Ordonanță de Guvern
CNATDCU - Consiliul Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare	OM - Ordin de Ministru
CNC – Cadrul Național al Calificărilor	OUG – Ordonanță de Urgență a Guvernului
CNCIS – Cadrul Național al Calificărilor din Învățământul Superior	POCA – Programul Operațional Capacitate Administrativă
CNFIS - Consiliul Național pentru Finanțarea Învățământului Superior	POCU – Programul Operațional Capital Uman
CNSPIS - Consiliul Național de Statistica și Prognoza a Învățământului Superior	PODCA - Programul Operațional pentru Dezvoltarea Capacității Administrative
CVT - continuing vocational training	RCC – Regional Cooperation Council
EHEA - Spațiul European al Învățământului Superior	RMU – Registrul Matricol Unic
ECTS - European Credit Transfer and Accumulation System	RMUR – Registrul Matricol al Universităților din România
EQAR – European Quality Assurance Register	RNC - Registrul Național al Calificărilor
EUA - European University Association	RNCIS - Registrul Național al Calificărilor din Învățământul Superior
EUROSTAT – Oficiul de Statistică al Comunităților Europene	RNCP – Registrul Național al Calificărilor Profesionale din România
FESI – Fondul European Structural și de Investiții	RST – Recomandările specifice de țară
FSE – Fondul Social European	SEE - Spațiul Economic European
HE – Higher Education	SEEC - The South-East European Cooperation Process
HG – Hotărâre a Guvernului	SEIS- Spațiul European al Învățământul Superior
ÎS – Instituții de învățământ superior	SUERD - Strategia UE pentru Regiunea Dunării
IMI - Sistemul de Informare al Pieței Unice	SMIS – Sistemul Unic de Management al Informației
	SNIE - Sistemul Național de Indicatori pentru Educație
	UE – Uniunea Europeană